

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, AUGUST – RUGPJŪČIO 1, 2013 • Vol. CIV Nr. 90 Kaina 1.50 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-31-2013

ŠIAME NUMERYJE:

Ar Amerikos lietuviai išnyks
be pėdsako? – 3 psl.

Washington židiniečių
veikla – 6 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

RŪTA MEILUTYTĖ IŠKOVOJO AUKSĄ!

Lietuvos plaukikė – ant aukščiausios pakylės. Xinhua-ELTA nuotr.

Barcelona (ELTA) – Lietuvos plaukikė Rūta Meilutytė Ispanijoje vykstančio 15-ojo pasaulio vandens sporto šakų čempionato moterų 100 m plaukimo krūtine varžybose antradienį, liepos 30 dieną, iškovojo aukso medalį.

16-metė Londono olimpinių žaidynių čempionė finale distanciją įveikė per 1 min. 4,42 sek. Už pergalę lietuvei atiteks 15 tūkst. JAV dolerių (apie 39 tūkst. litų) premija.

Antra finišavo rusė Julija Jefimova (1 min. 5,02 sek.), o trečiąją vietą užėmė buvusi pasaulio rekordininkė amerikietė Jessica Hardy (1.05,52).

Didžiojoje Britanijoje besimokanti ir besitreniruojanti R. Meilutytė pusfinalyje pirmadienį pasiekė naują pasaulio rekordą – 1 min. 4,35 sek. Už šį pasiekimą jai atiteks 25 tūkst. dolerių (apie 65 tūkst. litų) premija. Atrankos varžybose, kuriose dalyvavo 61 plaukikė, lietuvė taip pat buvo pirma (1.04,52), pagerindama Europos ir pasaulio pirmenybių rekordus. – 2 psl.

Shimon Peres: ateitis priklauso moterims

Vilnius (ELTA) – Izraelio Prezidentas ir Nobelio taikos premijos laureatas Shimon Peres, liepos 31 d., trečiadienį, susitikęs su Lietuvos vadove Dalia Grybauskaite, negailėjo jai pagyrų, tvirtindamas, jog ji – itin gerbiama ir už Lietuvos sienų.

„Labai gerbiu Lietuvą. Ji yra visų mano žmonių širdyse dėl savo didingos praeities. Perduokite Lietuvos žmonėms, kad D. Grybauskaitė yra labai gerbiama ne tik šalies viduje, bet ir už jos sienų. Aš galiu būti to įrodymas“, – kalbėjo S. Peres.

Jis šmaikštavo, jog Lietuvoje ateitis priklauso moterims, paminėdamas ir plaukikę Rūtą Meilutytę, Pasaulio plaukimo čempionate Ispanijoje iškovojusią aukso medalį 100 metrų plaukimo krūtine rungtyje.

„Ateitis priklauso moterims. Kitas pavyzdys – jauna mergaitė, vardu Rūta, iškovojo aukso medalį Pasaulio plaukimo čempionate“, – sakė Izraelio Prezidentas. – 2 psl.

Prezidentė Dalia Grybauskaitė susitiko su valstybinio vizito į Lietuvą atvykusiu Izraelio Prezidentu Shimon Peres. D. Labučio (ELTA) nuotr.

Atsiminimas – tai vienintelis rojus, iš kurio negalim būti išvaryti. – J. Paul

22 metai neišdildė prisiminimų ir skausmo

Lietuva paminėjo Medininkų tragedijos metines. Nuo tragiškų įvykių Medininkuose, kai prie sienos su Baltarusija buvo sušaudyti 7 Lietuvos pareigūnai, praėjo 22-eji metai. Prieš kurį laiką Generalinė prokuratūra baigė dar vieną ikiteisminį tyrimą dėl Medininkų poste nužudytų pareigūnų. Nusikaltimą prokurorai kvalifikuoja kaip nusikaltimą žmoniškumui, kai įtariamaisiais dėl šių nusikaltimų veikų pripažinti Rusijos piliečiai.

ELTA

Minėjimas Antakalnio kapinėse.

Martyno Ambrazo (ELTA) nuotr.

Shimon Peres: ateitis priklauso moterims

Atkelta iš 1 psl.

Abiejų valstybių Prezidentai susitikime aptarė dvišalius ryšius, ekonominį bendradarbiavimą, Holokausto atminimo ir žydų kultūros paveldo klausimus, Europos Sąjungos santykius su Izraeliu ir Artimųjų Rytų taikos procesą.

Po susitikimo kalbėdamas bendroje su Lietuvos vadove surengtoje spaudos konferencijoje, S. Peres pasidžiaugė atnaujintomis Izraelio ir palestiniečių taikos derybomis. „Tai – nauja pradžia su aiškiu tikslu. Reikia priversti dvi nacionalines valstybes nebekovoti tarpusavyje, o gyventi bendradarbiaujant. Kitų alternatyvų taikai sukurti nesama. Nėra prasmės kariauti, nėra prasmės leisti terorizmui pasiglemžti mūsų gyvybes. Teroras neskleidžia jokios žinios, teroras negali kepti duonos ir negali pasiūlyti įkvėpti šviežio oro gūσιο. Jis daug kainuoja, bet nieko nesuteikia“, – kalbėjo S. Peres. Jo teigimu, yra vilties, kad padėtis Vidurio Rytuose pasikeis ir regiono valstybės gyvens taikiai, bendradarbiaus tarpusavyje ir tokiu būdu sukurs palankias sąlygas klestėjimui.

„Derybos – svarbus žingsnis. Taiką reikia užtikrinti ne tik politiškai, bet ir panaudojant ekonominius svertus bei mokslą kaip variklius, siekiant įveikti krizę“, – teigė jis.

D. Grybauskaitė sakė, kad Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujanti Lietuva sveikina po trejų metų pertraukos atnaujintas derybas su Izraeliu ir pasisako už taikų sprendimą sukuriant dvi valstybes.

Vertindama dviejų valstybių santykius, Lietuvos vadovė teigė: „Per daugiau nei 20 metų Lietuvos ir Izraelio dvišaliai santykiai labai sutvirtėjo, tačiau yra dar daug potencialo, kurį turėtume išnaudoti ir stiprinti mūsų šalių tarpusavio ryšius. Lietuvą ypač domina bendradarbiavimas inovacijų, biotechnologijų ir mokslinių tyrimų srityse. Abi šalys jau dabar sėkmingai vysto aukštąsias technologijas. Lietuva yra pasaulinis lyderis lazerių ir komunikacijų, o Izraelis – mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse. Kas dešimtas pasaulyje naudojamas pramoninis lazeris yra pagamintas Lie-

Į Lietuvą atvyko Izraelio Prezidentas Shimon Peres.

D. Labučio (ELTA) nuotr.

tuvoje”. Vienas pagrindinių Izraelio investuotojų Lietuvoje yra farmacijos įmonė „Teva-Biotech Sicor”, kuri gamina biofarmacinius preparatus pagal moderniausias mokslo ir gamybos technologijas. Taip pat abiejų valstybių inovacijų skatinimo agentūros įgyvendina bendrus projektus biotechnologijų, telekomunikacijų ir elektronikos srityse.

Prezidentės teigimu, naujų ekonominio bendradarbiavimo galimybių atvers ir ši rudenį rengiamas Lietuvos startuolių (start-ups) vizitas į Tel Avivą.

„Po ‘Silicio slėnio’ JAV Izraelis yra antra palankiausia vieta pasaulyje pradėti savo verslą. O netrukus pradedami tiesioginiai skrydžiai ‘Vilnius – Tel Avivas’ paskatins turizmą ir verslo ryšius“, – sakė D. Grybauskaitė.

Ketvirtadienį Lietuvos ir Izraelio Prezidentai aplankė Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centrą ir pagerbė Holokausto aukas Panerių memoriale.

Izraelio vadovas į Lietuvą su valstybiniu vizitu atvyko Prezidentės kvietimu savo 90-ojo gimtadienio išvakarėse.

Rūta Meilutytė iškovojo auksą!

Atkelta iš 1 psl.

Iki šiol pasaulio vandens sporto šakų čempionatuose lietuviai yra iškovoję keturis medalius: 1978 metais auksą pelnė Lina Kačiušytė (200 m krūtine), 1982 metais sidabrą iškovojo Robertas Žulpa (200 m krūtine), o bronzos apdovanojimais pasipuošė Raimundas Mažuolis (50 m laisvuju stiliumi, 1994 m.) ir Giedrius Titenis (200 m krūtine, 2009 m.).

Praėjusių metų pasaulio čempionate trumpajame (25 m) baseine, vykusiame Stambule (Turkija), R. Meilutytė iškovojo du aukso (50 m ir 100 m krūtine) bei vieną sidabro medalį (100 m kompleksinis plaukimas).

DRAUGAS

(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00. Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA **\$250.00**

JAV – metams **\$150.00** • 1/2 metų **\$80.00** • 3 mėn. **\$57.00**
Pirma klase: kasdien – **\$340.00** • visos savaitės **\$240.00**

Kanadoje (USD) – metams **\$390.00** • 1/2 metų **\$210.00** • 3 mėn. **\$110.00**

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams **\$615.00** • 1/2 metų **\$315.00**

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams **\$120.00** • 1/2 metų **\$66.00**

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams **\$95.00** • 1/2 metų **\$70.00** • 3 mėn. **\$48.00**

Kanadoje (USD) – metams **\$150.00** • 1/2 metų **\$120.00** • 3 mėn. **\$75.00**

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams **\$220.00** • 1/2 metų **\$120.00**

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams **\$70.00**

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.
„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė – Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė – Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas:
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Ar Amerikos lietuviai išnyks be pėdsako?

DR. STASYS BAČKAITIS

Neseniai išleistas Algio Luko albumas, įamžinantis lietuvių bažnyčias, yra vertingas JAV išeivijos pastangų ir pasiaukojimo išsilaikyti lietuviams įvertinimas. Neseniai ši tema buvo liesta ir „Drauge“ išspausdintuose straipsniuose apie Pennsylvania lietuvių įsikūrimo vargus ir skausmus Shenandoah apylinkėje, mažlietuvių palikuonis Texas valstijoje, Dariaus ir Girėno skrydžių organizavimą ir jų paminėjimą. Vyčių šimtmetį, JAV lietuvių atstovavimą pristatant Lietuvą pasaulinėje parodoje, kai Lietuva net nebuvo valstybė ir pan. Panašiomis temomis straipsniai anglų kalba pasirodė „Bridges“ ir „Lithuanian Heritage“ žurnaluose. Nors turime gana didelį skaičių pavienių ir padrikų rašinių bei leidinių, JAV lietuviai neturi bendros, visas ideologines sroves apimančios istorijos, kuri pateiktų gana pilną vaizdą apie mūsų kilmės žmonių praeitį Amerikoje, ypačiai anglų kalba. Nykstant parapijoms ir greitai retėjant dar istorinę atmintį turinčioms kartoms, yra didelė tikimybė, kad kitų dviejų kartų bėgyje ištirpsime „globalizmo“ apimtame pasaulyje ir ypatingai JAV, beveik ir be pėdsakų.

Numatydamas tokį pavojų visoms Amerikoje įsikūrusioms tautybėms, vienas žydų kilmės žmogus iš New York siekia įsteigti plataus masto muziejų Washington, kur būtų papasakota apie JAV apsigyvenusių tautybių kilmę, jų atvykimą ir įsikūrimą įvairiose vietovėse, tipiską jų gyvenimą, jų ir jų vaikų pasiekimus bei indėlį į JAV gyvenimą. Lietuviai yra pakviesti dalyvauti šiame projekte, ir ALT palaiko šiuo reikalu ryšius. Tai daugiamečio projektas, į kurį įsijungęs ir JAV Kongresas, ir eilė visuomeninių bei etninių organizacijų, verslo ir pramonės bendrovių. Keliu ši klausimą dabar, nes gavus pakvietimą konkrečiai prisidėti prie projekto, bus per vėlu pradėti ruošti. Apie tinkamai paruoštą medžiagą, apie visą apimančią įvairių JAV lietuvių kartų gyvenimo apibūdinimą, gerai pagrįstą bei suvoktą ir kruopščiai dokumentuotą, turime pradėti galvoti dabar. Gerai paruošti ir plataus masto eksponatai būtų neišdildomas ir akivaizdus paminklas JAV lietuviams.

Dalia Cidzikaitė, „Draugo“ gegužės 7 d. laidoje, pristatė savo pokalbį su JAV LB Krašto valdybos pirmininke Sigita Šimkuvienė – „Dirbkime dėl to, kad tai smagu“. Tarp įvairių pagirtinų iniciatyvų ir kartais sunkiai įvykdomų JAV LB darbų, paminiamas ir „Lietuvos istorijos“ ruošimas ir išleidimas anglų kalba. Daugiau detalių apie tai suteikė prof. Vytautas Černius laiške „Draugui“, išspausdintame gegužės 21 d. Jis pamini, jog trijų vertėjų redakcija jau daugiau kaip treji metai verčia Istoriją į anglų kalbą. Paviršutiniškai žiūrint būtų lyg ir puiku, jog JAV lietuviai šią Broniaus Makausko knygą ne tik išvers, bet ir išleis. Savanorių grupės siekis yra tikrai sveikintinas, nes knyga į anglų kalbą bus išversta tiksliai, su šiais laikais priklausančiomis nuorodomis ir kitus šaltinius ir t. t. Tačiau kyla klausimas, kodėl JAV LB mano, kad šis leidinys dar yra reikalingas, kai Lietuvoje neseniai buvo išleista keturių garsių profesorių redaguota „Lietuvos istorija“ net šešiomis kalbomis? Be abejo, prestižinis leidinys anglų kalba yra ir pasaulio lietuviams naudingas bei reikalingas. Bet ar bus kas daugiau pasiekta su dar vienu tas pačias žinias ir duomenis pateikiančiu leidiniu? Atrodytų, jog išleidimas dar vieno „Lietuvos istorijos“ leidinio, jeigu jis reikalingas Lietuvos valstybei, turėtų būti ir jos lėšomis spausdinamas. Tai neturėtų būti tik vienos JAV LB (iš daugiau nei tuzino pasaulyje esančių lietuvių išeivijos bendruomenių) reikalas.

Manychiau, kad JAV LB pirminė pareiga turėtų būti didesnis rūpestis išlaikyti ir puoselėti lietuvių savo kieme, o mažiau kreipti dėmesį į Lietuvos reikalus, primenant, kaip jie turėtų tvarkytis, kam teikti ar atimti pilietybę, kokią istoriją paruošti pasauliui skaityti, kaip tai atlikti. Dr. Roberto Vito, Lituanistikos tyrimo ir studijų centro pirmininko žodžiais, „...mes (JAV lietuviai) ne tik gyvename ir kuriame, bet ten, kur gyvename, turime ir kaupti, ir platinti, ir skleisti. To nedarydami išduotume savo kultūrą ir paveldą...“ Lietuva jau yra subrendusi ir suvereni valstybė, atsakinga už savo ateitį, gyvenanti ir besitvarkanti pagal savo nuožiūrą ir savo jėgomis. Ji tą daro beveik nekreipdama

Jono Kuprio nuotr.

dėmesio į mūsų kasmetines rezoliucijas ir pareiškimus.

Su Lietuva mes turime bendrauti plačiai. Bet labiausiai privalome rūpintis mūsų lietuviškos bendruomenės išlikimu išeivijoje ir nelaukti iš Lietuvos tai veiklai gairių, „koordinatorių“, „planuotojų“, ar pašalpos. Aišku, bendravimas su Lietuva kultūriniame, švietimo, sporto, mokslo, meno, vieni kitų pažinimo plotmėse, religiniuose reikaluose, taip pat užtikrinant mūsų išeivijos teises, atstovaujant jos teisinius reikalus Lietuvoje yra svarbios išeivijos gyvastingumo palaikymo priemonės, jos pageidaujamos ir skatinamos. Tačiau tai neturėtų būti daroma slopinant mūsų dėmesį savo pačių namams, nes ten, kur gyvename ir kuriame, ir yra mūsų namai. Tuo pačiu Amerikos lietuviai, kaip JAV piliečiai, turėtų stebėti ir rūpintis, kad JAV, kaip valstybė, teiktų tinkamą dėmesį Lietuvos reikalams ir jos apsaugos užtikrinimui.

Nors ir kaip smagiai jaustumėmės kai kuriuose suėjimuose ar renginiuose, reikia ieškoti būdų, kaip sutelkti tautiečius ilgalaikiam bendruomeniniam gyvastingumui, nes lietuvių pėdsakai JAV nyksta tiesiog akyse. Ačiū Dievui, dar turime puikių bendruomeninės veiklos pavyzdžių, pvz. gana gerą lituanistinių mokyklų tinklą, Dainų ir Šokių šventes, sportinius klubus, keleto kultūrinių centrų veiklą, kartas nuo karto vienos ar kitos bendruomenės renginius bei vis dar gyvuojančias skautų, ateitininkų ir vyčių organizacijas. Nors tai pagirtinas ir labai skatinamas judrumas, tačiau vien smagumais pasiremdami toli nenueisime. Reikia spręsti mūsų išnykimo problemą didžiajame JAV tautybių virduolyje, ir mokytis iš kitų, kurie tame pačiame katile gana gerai išlaiko savo savistovumą ir savitumą.

Vienas iš tokių neatidėliotinų projektų būtų išsamios JAV lietuvių išeivijos istorijos anglų kalba sudarymas, kad čia gyvenantys turėtų galimybę ne tik sužinoti apie savo tėvų, senelių ir prosenelių praeitį atkeliavus į JAV, bet ir patys nueitų į užmarštį kaip JAV gyventojams mažai žinomos tautos atstovai. Toks leidinys (spausdintas ir elektroninėje erdvėje) turėtų pateikti lietuviui išsamų vaizdą – nuo pirmųjų išeivių įsikūrimo įvairiose vietovėse iki šių dienų veiklos ir pasiekimų. Tai būtų naudinga ir mūsų pačių palikuonims, taip pat atvertų akis tiems, kurie bijo ar gėdinasi savo lietuviškos kilmės. O parodyti ir papasakoti apie save turime daug ką išpūdingo. Jeigu tai nebus padaryta, už poros kartų pranyksime be pėdsako, kaip viena po kitos pranyksta mūsų bažnyčios ir veiklos centrai.

Turint išsamų JAV lietuvių istorijos apibūdinimą, toks leidinys padėtų daugeliui nutrupėjusių lietuvių atrasti savo tapatybę, ją suprasti ir įvertinti, kiek daug buvo padaryta ne tik atgaivinant lietuvišką savimonę čia, JAV, bet ir jau daugiau nei pusantro šimto metų kovojant už lietuvišbės įsitvirtinimą, lietuvių tautos išlikimą ir jos išsilaikymą pačioje Lietuvoje. Kitiems tai būtų prestižą suteikiantis dokumentas, kad lietuviai – ne tik Upton Sinclair „Raisto“ palikuonys, bet ir daug pasiekę

bei prisidėję prie JAV valstybės gerovės. Pavyzdžių yra tūkstančiai, tik jie nesudėti į ryškiai matomą vietą, kad būtų atpažįstami ir pripažinti.

Norėčiau paminėti, kad dažnai tenka sutikti lietuviškai nekalbančius žmones, kurie sužinoję, kad aš lietuvis, atskleidžia, jog ir jų seneliai ar proseneliai yra lietuvių kilmės. Daugelis norėtų sužinoti apie savo kilmės kraštus ir aplinkybes, kurios privertė jų protėvius emigruoti, norėtų sužinoti, kaip jie čia atvyko bei įsikūrė ir pan. Kiti nėra tikri, ar jie lietuvių, ar lenkų kilmės, nors kartais lyg per miglas prisimena tėvų arba tėvukų gyventą vietovę, vieną kitą lietuvišką žodį. Dar kiti, tarp jų ir daug svetimtaucių, nustemba išgirdę apie lietuvių kilmės žmonių įtaką JAV gyvenime, sutelktus kultūrinius lobius Lituanistikos tyrimo ir studijų centre, Balzeko muziejuje, ALKA Putname, Pasaulio lietuvių centre ir t. t.

Šiuo metu man tarpininkaujant apie savo šaknis bando sužinoti bent du žmonės: viena – trečios kartos Utah gyvenanti moteris ir penktos kartos jaunas studentas, kuris ne tik mokosi lietuviškai, bet ir sąmoningai siekia tapti lietuviu. Taip pat matėme į JAV Kongresą atvykusius iš Texas mažlietuvių palikuonis, iškeliančius savo kilmę ir norinčius atkreipti dėmesį į savo protėvių nueitą kelią. Dar kitas atvejis – vieno žymaus universiteto plėtos direktorius bando atkurti savo prosenelių praeities mazgą.

Tarp kitų bendruomenės projektų, gal būtų naudinga, pvz. baigiantiems lituanistines mokyklas ruošti ekskursijas į Čikagoje esančius lituanistikos, kultūros ir kitokius veiklos centrus. Būtų svarbu, kad jauni žmonės įsidėmėtų, jog ir čia, JAV, turime didžiulius mūsų veiklos ir kultūros turtus, kurie yra ir jų istorijos dalis (kasmet amerikiečių mokiniai gausiai lanko Washington esančius muziejus ir kitus istorinius paminklus).

Baigiant norėčiau pastebėti, jog mano paminėtas išsamios JAV lietuvių istorijos sudarymas ir išleidimas nėra vienintelis būdas pagerinti JAV LB išlikimo galimybes. Turint dar neblogai veikiančią spaudą ir tūkstančius skaitytojų, būtų labai svarbu įtraukti kuo didesnę jų skaičių į aktyvų dialogą, sužinoti jų rūpesčių apimtį, ką ir kaip reikėtų pasiekti, kas taisytina ar naujai įdiegtina. Nors idėjos turėtų rūpėti JAV LB Tarybai, iki šiol per plačią bendruomenės narių apklausą neteko girdėti apie nuomonių telkimą. Turint internetinėje erdvėje plačius bendruomenių narių adresynus, tai neturėtų būti per daug sunkus uždavinys.

Tikiuosi, kad šių minčių iškėlimas paskatins JAV LB Krašto valdybą pakreipti savo planus ir siekius mūsų pačių visuomenės tautinio susipratimo ir išlikimo linkme. Būtų dar geriau, kad šių žodžių skaitytojai išreikštų savo nuomonę per spaudą ar LB tinklalapyje – ar veikla pakankama, ar reikia kitų krypčių bendruomenės veikloje ir kokios jos turėtų būti.

Dr. Stasys Bačkaitis – buvęs JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkas akademiniams reikalams.

RYTYS

Redaktorė **Vaida Lowell** • El. paštas: draugas.east.coast@gmail.com

Rytys – rytinis, iš rytų pučiantis vėjas. Puslapis „Rytys“ pristato JAV lietuvių naujienas iš rytų pakrantės valstijų.

Šią savaitę rytų vėjo gūsiai atpūtė naujienų apie lakūnų S. Dariaus ir S. Girėno paminėjimą Baltimore ir Maine vykiantį ateitininkų suvažiavimą.

Čia rasite ir trumpą žinutę apie artėjančias „99-tas lietuvių dienas“ Pennsylvania valstijoje. Ačiū Teresei Gečienei, kuri trumpai papasakojo, kad festivalio rengėjai, lietuvių angliakasių trečios ir ketvirtos kartos palikuonys, jau nekalbantys lietuviškai, bet labai gilios lietuviškos dvasios žmonės būtinai nori surengti jubiliejinį – 100-ąjį festivalį kitais metais.

Anksčiau festivaliai vykdavo dideliame Lakewood Parke – ten suvažiudavo tūkstančiai žmonių, o dalyviai net iš vakaro užsiimdavo visai giminei stalus. Kadangi šventės data beveik visada sutapdavo su Žoline, visos šventės prasidėdavo šv. Mišiomis. Lakewood parke pristačius namų, festivalis prieš maždaug 10 metų buvo perkeltas į Schuylkill prekybos centrą. Šventė vyksta dvi dienas ir sutraukia žmonių ne tik iš Pennsylvania, bet ir iš aplinkinių Maryland, New Jersey ir New York valstijų.

Malonaus skaitymo ir lauksime žinių, kas vysta jūsų rytiniuose telkiniuose.

Lietuvos Vyčiai kviečia į „99-tas lietuvių dienas“ Pennsylvania

Rugpjūčio 10–11 d. Lietuvos Vyčių 144 kuopa kviečia visus atvykti į seniausią lietuvių festivalį Amerikoje – „99-tos lietuvių dienos“ Frackville, PA, Schuylkill prekybos centre (Rt. 61 ir I-81, Frackville, PA)

Programoje kalbės Lietuvos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis, šoks tautinių šokių grupės „Malūnas“ iš Baltimore, MD ir „Žilvinas“ iš Philadelphia, PA.

Taip pat gros muzikos grupės – „National Guard Military Band“,

„Sensations“, lietuvių pop ir tradicinės muzikos grupė „Augis“, kaimo kapela „Varpelis“ (vad. Lynn Cox), o verpėjų draugija rodys audimo meną.

Dalyviai galės skanauti tradicinių lietuviškų patiekalų: šaltibarščių, kugelio, kotletų, dešros, bulvinių blynų, balandėlių ir kitų skanumynų.

Daugiau informacijos: <http://kofl144.weebly.com/99th-annual-lithuanian-days.html>

Philadelphia Lietuvių Bendruomenės info

Ateitininkai rinksis į kasmetinę savaitę Maine valstijoje

Rugpjūčio 3–10 d. pranciškonų vienuolyno svečių namuose Kennebunkport, Maine, vyks kasmetinė ateitininkų suvažiavimo savaitė. Kiekvieną suvažiavimo dieną šv. Mišias atnašaus kun. Aurelijus Greičius.

Savaitė prasidės Frances Covalessky fortepijoninės muzikos koncerto vakaru. Pirmadienį, rugpjūčio 5 d. vyks Alekso Lileikos organizuojama sporto diena, vakare bus skelbiami nugalėtojai. Kitų vakarų programoje – žurnalisto ir filmų režisieriaus Vidmanto Valiušaičio biografinio filmo apie dr. Petrą Kisielių pristatymas. Aldona Lingertaitienė kalbės tema: „Kaip vieni kitus raginame būti šventais“, vyks eisenos su žvakutėmis. Į savo fortepijoninį koncertą kvies Kris-

tupas Staknys ir Darius Shubert, Elna Vaišnienė kalbės apie lietuvių veiklas, o savaitę užbaigs Danutės Mileika ir Antanas Meilus operos koncertas, akompanuojamas Gintės Bistras.

Nors dauguma ateitininkų savaitės renginių vyks vakarais, Kennebunkport miestelyje prie pat Atlanto vandenyno yra ką veikti ir dieną: duris atveria galerijos, jaudingos parduotuvės ir jūros gėrybių restoranai.

Detalią ateitininkų savaitės programą galite rasti: www.franciscan-guesthouse.com/2013ateitisprogram.pdf, o daugiau informacijos gali suteikti Monika Sabalis: M.Vygan-tas@att.net arba Dalia Dzikas: dzikas@comcast.net.

Baltimore lietuviai prisiminė S. Dariaus ir S. Girėno skrydį per Atlantą

Liepa Boberienė ir Gintaras Bujanauskas pasakojo apie įdomias lakūnų skrydžio detales.

LIEPA BOBERIENĖ

Liepos 20 d. JAV Lietuvių Bendruomenės Baltimore apylinkė surengė gražią šventę, skirtą Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą 80-mečiui. Prieš ir po renginio buvo galima apsilankyti istoriko ir kolekcionieriaus Henry Gaidžio parodoje, apžiūrėti su istoriniu skrydžiu susijusių nuotraukų, atvirukų, antspaudų, knygų, monetų rinkinį, lėktuvo modelį.

Baltimore apylinkės pirmininkas Gintaras Bujanauskas pradėdamas

kalbą išsamiau papasakojo S. Dariaus ir S. Girėno istoriją: lakūnai buvo Pirmojo pasaulinio karo veteranai, priklausė Lietuvos kariuomenei (padėjo Klaipėdai atgauti nepriklausomybę) ir JAV įkūrė lietuvių aviacijos klubą. Amerikos legionas paaugojo lėšų Dariusi ir Girėnui, jų lėktuvus reklamavo aukojusių organizacijų vardus, pvz. „Lithuanian Society“ (kuri vėliau tapo JAV LB).

Henry papasakojo, kaip lakūnai skraidino daugiau nei 60 gyventojų aplink Baltimore, rengė pasirodymus ore, netgi atliko akrobatinio skraidymo numerius („skydiving“) – tuo metu ne visi žiūrovai suprato, kad tai atliekama tyčia. Kadangi lakūnai neturėjo leidimo skristi per Atlantą, jie oficialiai užregistravo, kad atliks bandomąjį ilgo nuotolio skrydį. Trūko pinigų navigacinei įrangai, todėl jie skrido tik su kompasu, bet skrydis buvo labai tikslus (iki kol lėktuvas sudužo Soldino apylinkėse).

Žiūrėjome istorinę dokumentiką „Lituanicos skrydis“, kuri pasakojo apie įdomias S. Dariaus ir S. Girėno gyvenimo smulkmenas. Pavyzdžiui, Steponas Darius buvo ne tik lakūnas ir kareivis Amerikoje bei Lietuvoje, bet ir aktyvus sportininkas. Jis buvo pirmasis, parašęs beisbolo ir krepšinio vadovėlius lietuvių kalba ir taip įkvėpęs daugelį sportininkų Lietuvoje. Labai įdomu buvo, kad Dariaus ir Girėno skrydis buvo pirmasis, skraidinantis JAV paštą per Atlantą. Kai lakūnai suprato, jog lėktuvas užsikabins už medžių, jie metė paštą per langą ir tokiu būdu laiškas išliko. Šie lakūnai visada liks didvyriais istorijoje už išpūdingus tikslus ir pastangas. H. Gaidis baigė savo pranešimą tokiais žodžiais: „Jie turėjo neįgyvendinamą svajonę.“

Šventėje dalyvavo 70–80 žmonių, tarp jų – ir amerikiečiai, besidomintys aviacija. Po tokios sėkmingos šventės Baltimore apylinkė toliau organizuos kultūrinius ir istorinius renginius lietuvių ir anglų kalbomis, siekdama garsinti turtingą Lietuvos istoriją ir kultūrą.

Liepa Boberienė – JAV LB KV vicepirmininkė jaunimo reikalams.

Henry Gaidis anglų kalba pasakojo apie S. Dariaus ir S. Girėno istoriją.

renginį pabrėžė, kad Darius ir Girėnas savo žygdarbiu įrodė, jog maža šalis gali būti žymi visam pasauliui. Gintaras papasakojo, kaip lakūnai rinko aukas, lankydami Baltimore, kaip skraidino lėktuvu rėmėjus ir organizavo renginius toje pačioje salėje, kurioje vyksta šiandieninis minėjimas (tada Lietuvių namai buvo vadinti Lietuvių rūmais). Gintaras pasidalino ir įdomiomis skrydžio detalėmis, kurios dažnai lieka pamirštos – pavyzdžiui, lakūnai pasiėmė su savimi tik vandens, termosą kavos ir šešis sumuštinis, o skrydis truko ilgiau nei 37 valandas. Pats kilęs iš Kauno, Gintaras pasakojo, kaip tūkstančiai lietuvių laukė lakūnų Kaune nuo antros valandos nakties, bet tik kitą dieną išgirdo apie nelaimę.

Aktyvus Amerikos legiono lietuvių posto narys Henry Gaidis anglų

Iš k.: Peter Abair, Simonas Šatūnas, Robert Coughlin.

Susitikimas su „Thermo Fisher Scientific“ kompanijos padalinių vadovais.

Bostone aptarta Lietuvos verslo misija

2013 m. liepos 26 d. laikinai LR ambasada JAV vadovaujantis ministras-patarėjas Simonas Šatūnas apsilankė viename iš pasaulinės JAV bendrovės „Thermo Fisher Scientific“ padalinių – Kompetencijos centre Tewksbury – ir susitiko su Massachusetts valstijos biotechnologijų, sveikatos mokslų bei medicinos sektoriaus įmonės vienijančios didžiausios verslo tarybos „MassBio“ prezidentu Robert Coughlin bei šios tarybos Ekonominį ir Vyriausybinių reikalų direktoriumi Peter Abair.

Susitikimų metu LR diplomatas pristatė Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai prioritetus bei svarbiausius ekonominio bendradarbiavimo renginius, įvyksiančius Lietuvoje, kurie galėtų sudominti JAV verslą. „Tikimės, kad prasidėję pokalbiai tarp JAV ir ES dėl naujos prekybos ir investicijų partnerystės (TTIP) dar labiau sustiprins transatlantinius ekonominius santykius ir atvers naujų galimybių plėstis jau dabar abiejose Atlanto pusėse, o taip pat ir Lietuvoje, investavusioms JAV įmonėms“, – sakė jis.

Lankydamasis „Thermo Fisher Scientific“ įmonėje ir susitikdamas su šios įmonės prezidentu cheminei analizei D. LeBanc, viceprezidentais analitinių instrumentų vystymui Lisa White bei Jim Neville, S. Šatūnas pasiūlydavo „Thermo Fisher Scientific“ sėkmingomis investicijomis Lietuvoje bei ragino ir toliau domėtis galimybėmis Lietuvoje, stiprinti bendradarbiavimą su vietos universitetais bei verslu, pažymėdamas, kad LR Vyriausybė itin remia mokslą, naujoves bei atradimus nukreiptas užsienio investicijas.

Pokalbio su „MassBio“ prezidentu R. Coughlin metu aptartas Lietuvos ir Bostono biotechnologijų bei sveikatos mokslų sektoriaus bendradarbiavimas. „Džiaugiamės tvirta ‘MassBio’ ir LR VŠĮ ‘Versli Lietuva’ partneryste ir tikimės, kad rugsėjo 16–20 d. Baltijos šalių biotechnologijų įmonių, mokslo įstaigų verslo misija į Bostoną atvers naujų galimybių Baltijos šalių verslui, leis Lietuvos įmonėms užmegzti naujus ryšius su JAV verslo įmonėmis. Massachusetts valstija ir Bostonas garsėja savo biotechnologijų sektoriumi, čia yra įsikūrę 9 iš 10 didžiausių pasaulinių biotechnologijų įmonių dideli padaliniai“, – sakė S. Šatūnas.

„MassBio“ – viena didžiausių biotechnologijų verslo asociacijų JAV, vienijanti apie 600 verslo ir mokslo subjektų.

Daugiau apie verslo misiją į Bostoną galima rasti šioje nuorodoje – <http://www.enterpriselithuania.com/en/events/trade-mission-to-boston-massachusetts-for-life-sciences-institutes-universities-and-companies>.

LR ambasados JAV info ir nuotr.

„PUTNAMO ŠVENTĖS“ VAIZDAI

Stovyklautojai koncertuoja gausiems žiūrovams.

Berniukų šokis „Mikita“.

Malonu matyti tautiškais drabužiais pasipuošusias lietuvaites.

Programos vadovė A. Lingertaitienė, seselė Ignė, kun. G. Keršys ir stovyklos vadovai. Jono Dunčios nuotraukos

Vitalijos Dunčienės straipsnyje „Putnamo šventė – ateities kartoms“ (2013 m. liepos 25 d.) įsivėlė klaida. Vaikus giedoti Putnamo mišiose paruošė ne muzikos mokytojas Gintaras Vilčiauskas, o Rima Girnienė. Autorė atsiprašo už klaidą.

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė Petry • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Washington Skaučių Židinio sueigų bei veiklos apžvalga nuotraukų pynėje

Kovo 3 d. sueigoje Washington židinetės paminėjo Šv. Kazimiero šventę ir Lietuvos NATO patvirtinimo dešimties metų sukaktį. Pirmoje eilėje (iš kairės): Audronė Pakštienė, Irena Jankauskienė, Regina Galinaitienė. Antroje eilėje: Aldona Kindurienė, Vida Čejauskienė, Meilė Mickienė, Janina Čikotienė, Dalė Lukienė, Gražina Blekaitienė.

S. FIL. AUDRONĖ PAKŠTIENĖ

Washington židinetės sausio 20 d. sukvietė į pirmąją sueigą, taip pradėdamos Jubiliejinius, 2013-uosius metus. Sueiga prasidėjo istoriniu pašnekesiu bei nuotraukų parodėle, kurioje atsispindėjo skautavimo ir „Skautų aidą“ pradžia Lietuvoje. Taip židinetės paminėjo 95-ąsias Lietuvos skautybės įkūrimo metines ir garbingą 90-ąją „Skautų aidą“ jubiliejų.

Kovo 3 d. sueigoje buvo švenčiama Lietuvos ir skautų globėjo Šv. Kazimiero šventė. Sesė Audronė papasakojo apie šv. Kazimierą meno kūrinuose bei iškėlė ypatingą šv. Kazimiero svarbą Lietuvai.

Antroje sueigos dalyje sesė Audronė nušvietė Lietuvos nueitą kelią įstojant į NATO, svarbiausias to kelio datas, pasakojimą iliustruodama nuotraukomis. Svarbiausia data buvo 2003 metų gegužės 8-oji, kai JAV Senatas vienbalsiai patvirtino NATO plėtrą, t. y., septynių naujų valstybių priėmimą į organizaciją – tarp kurių buvo ir Lietuva. Šis JAV Senato sprendimas atidarė duris Lietuvai, nes po vienerių metų Lietuva tapo pilnateise NATO nare. Šiais metais švenčiame dešimties metų sukaktį, kai Lietuva buvo pakviesta į NATO.

Birželio 23 dieną, paskutinę pavasario sueigą, praleidome svetinguose

sesės Meilės ir brolio Tado namuose. Sesė Audronė taip pradėjo sueigą: „Ši sueiga yra nepaprasta, ji atneša mums daug liūdesio, nes išlydime sesę Daivą ir brolių Alfredą, kurie palieka mūsų apylinkę ir persikrausto į Charlotte, North Carolina. Visų sesių vardu norėčiau sesei Daivai įteikti dovaną medžio inkrustaciją 'Sesė lietuvaitė prie ratelio' (autorius brolis Mindaugas), kuri išreiškia mūsų visų meilę ir išsiskyrimo gailestį. Ji taip pat perskaitė visų sesių įrašytus linkėjimus: „Miela Daiva, su liūdesiu atsiveikiname Tau paliekant mūsų seserišką būrį. Visų Washington Židinio sesių vardu nuoširdžiai linkime gražios ateities naujoje jūsų vietoje. Prisimindamos skautišką draugystę, darbus ir dainas. Tavo Židinio sesės. „Man asmeniškai, – tęsė sesė Audronė, – nepaprastai buvo malonu kartu su Tavimi dirbti mūsų židinio sesių gerovei. Norėčiau Tau įteikti 'Lietuvos Skautų Sąjungos' padėkos ženklą – 'Ačiū'. Tikrai Tau daug kartų 'Ačiū' už Tavo pagalbą ir puikų Židinio izdo vedimą." Sueigą tęsėme su sesės Irenos dainomis, švęsdami sesės Aldonos ir sesės Ramutės gimtadienius, skanaudami sesės Daivos išleistuvių tortą.

Sueigą baigėme dideliame rate – susikibusiomis rankomis, taikos šviesos liepsnelės žvakutei degant, sugiedojome „Sutelk mus, Viešpatie, būrin“ ir „Ateina naktis“.

Kovo 23 d. Washington skautų Kaziuko mugėje prie savo suruošto puikaus saldumynų stalo.

Balandžio 28 d., Lietuvių Katalikų misijoje, Washington, prelatas Algimantas Bartkus atnašavo šv. Mišias už gyvas ir mirusias Židinio seses bei už visus geradarius skautų rėmėjus (iš kairės): Teresė Landsbergienė, Aldona Kindurienė, Janina Čikotienė, Vida Čejauskienė, prelatas Algimantas Bartkus, Irena Jankauskienė, Audronė Pakštienė, Meilė Mickienė, Daiva Orentienė, Gražina Blekaitienė.

Birželio 23 d. sueigoje Washington Židinio sesės išlydėjo sesę Daivą ir brolių Alfredą Orentus (iš kairės): Alfredas Orentas, Daiva Orentienė, Meilė Mickienė, Audronė Pakštienė, Dalė Lukienė, Gražina Blekaitienė, Regina Galinaitienė, Elvyra Vodopolienė, Teresė Landsbergienė, Ramutė Aidienė, Vida Čejauskienė, Stepas Kindurys, Janina Čikotienė, Irena Jankauskienė, Algimantas Landsbergis, Aldona Kindurienė, Algis Lukas ir Jurgis Vodopolas.

Mūsų mielai sesei v.s. fil. Daliai Povilaitienei ir šeimai reiškiame nuoširdžiausią užuojautą mirus brangiam broliui Stasiui Klimui.

Kartu liūdime ir seseriškai guodžiame.

Verpsčių būrelio sesės

Lietuvos pirmininkavimas ES Tarybai:

faktai, kuriuos būtina žinoti

Praėjo pirmasis Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai mėnuo. Kas sudaro Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai komandą? Kokių tikslų sieksime per artimiausią pusmetį? Kokie svarbiausi renginiai vyks Lietuvoje ir užsienyje? Štai pluoštas įdomiausių faktų, susijusių su mūsų šalies pirmininkavimu.

184. Tiek dienų (nuo liepos 1 iki gruodžio 31 d.) Lietuva vadovaus sprendimų priėmimui ES.

Pirmoji. Lietuva ES Tarybai pirmininkauja pirmoji iš Baltijos šalių. Latvija šio darbo imsis 2015-aisiais, Estija – 2018 metais.

Trejetas. Pirmininkavimą perėmėme iš Airijos, o perduosime Graikijai. Šios trys valstybės sudaro pirmininkavimo Trejetą, kurio tikslas – užtikrinti tęstinumą įgyvendinant bendrą 18 mėnesių pirmininkavimo programą. Lietuva sveikina sėkmingą Airijos pirmininkavimą.

Pagausėjusi šeima. Liepos 1-oji – svarbi diena ne tik Lietuvai. Tą dieną naująja ES nare tapo Kroatija, ir bendrija išsiplėtė iki 28 šalių narių.

Pareiga. Svarbiausias pirmininkaujančios šalies uždavinys yra būti sąžiningu tarpininku. Pirmininkaujanti šalis turi siekti, kad visos ES valstybės narės ir ES institucijos susitartų dėl ES teisės aktų ir bendrų veiksmų. Nuo to priklauso ir viso pirmininkavimo sėkmė.

Nauda. Pirmininkavimas – reta galimybė parodyti, kad vadovauti ES taisyklių kūrimui galime taip pat, kaip ir kitos ES šalys. Be to, tai proga sustiprinti savo pozicijas ES, pristatyti savo šalį ir jos pasiekimus, o kiekvienam Lietuvos piliečiui – daugiau sužinoti apie ES vykstančius procesus, kelti ir spręsti jiems aktualius klausimus, pasijusti Europos piliečiais. Verslininkams – tai puiki proga pristatyti savo produktus ir paslaugas.

Prioritetai. Pirmininkaudama ES Tarybai Lietuva dėmesį sutelks į tris pagrindinius tikslus – patikimos, augančios ir atviros Europos kūrimą. Lietuva toliau sieks stiprinti finansinį stabilumą, tęs darbą kuriant Bankų sąjungą ir įgyvendinant naujas ekonominio valdymo taisykles. Europos ekonominį ir socialinį modelį sustiprins tolesnė bendros rinkos integracija, įskaitant energetiką, dėmesys skaitmeninei darbotvarkai ir priemonės, skirtos geresnėms įdarbinimo, ypač jaunimo, galimybėms. Lietuva skatins glaudesnę ES ir jos Rytų partnerių integraciją, tolesnį plėtros procesą, laisvą prekybą su strateginiais partneriais ir efektyvią ES išorės sienų kontrolę.

Darbotvarkė. Lietuvos laukia plačios apimties ir sudėtinga darbotvarkė. Krūvis bus didesnis, nes pirmininkausime ES institucinio ciklo pabaigoje, kai Europos Parlamentas ir Europos Komisija prieš 2014 m. pavasarį numatytus rinkimus sieks užbaigti pradėtus darbus. Būdama ES pirmininke, Lietuva turės dirbti prie 560 ES darbotvarkės klausimų, ieškoti visiems priimtinių kompromisų. Šalia kasdieninės ES teisėkūros darbotvarkės prisidės tik kartą per 7 metus pirmininkaujančioms šalims tenkanti užduotis – kelios dešimtys ES teisės aktų, susijusių su ES daugiamečio biudžeto (2014–2020 m.) įgyvendinimu. Lietuva taip pat turės rasti sutarimą dėl metinio ES biudžeto 2014-iesiems.

Biudžetas. 2012–2014 m. laikotarpiu iš valstybės biudžeto Lietuvos pirmininkavimui ES Tarybai skirta 214 mln. litų. Lietuvos pirmininkavimo biudžetas yra vienas iš mažiausių, panašaus dydžio, kaip Airijos, Kipro, Slovėnijos ir kitų taupiausiai pirmininkavusių šalių.

Svečiai. Planuojama, kad per Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai pusmetį šalyje apsilankys apie 30 tūkst. svečių.

Rėmėjai. Užsienio reikalų ministerija paramos

sutartis pasirašė su 15 bendrovių. Bendra visų įmonių parama sudaro daugiau nei 2 mln. litų. Aukščiausio lygio svečiai bus vežami bendrovės „Krasta auto“ pirmininkavimo pusmečiui skirtais 180 BMW automobilių. Bendrovė „Orlen Lietuva“ pasirūpins šių automobilių degalais. „Birštono mineraliniai vandenys ir ko“ pirmininkavimo reikmėms suteikė 100 tūkst. litrų „Akvilės“ ir „Vytauto“ mineralinio vandens. Bendrovė „Baltic Data Center“ teiks duomenų saugyklos ir atsarginių kopijų paslaugas. Įmonė „DHL Lietuva“ pasirūpins pirmininkavimo reprezentacinių dovanų pristatymu. Įvairią paramą pirmininkavimo reikmėms skirs ir kiti rėmėjai.

Pirmininkavimo komanda. Ją sudaro daugiau nei 1,5 tūkst. tarnautojų atstovaujančių apie 80 institucijų. Iš jų 239 numatyti pirmininkais (160 – sostinėje, 73 – Lietuvos nuolatinėje atstovybėje ES, 6 – Lietuvos misijose/atstovybėse prie tarptautinių organizacijų), apie 270 – darbo grupių pirmininkų pavaduotojai. Dar apie 1 tūkst. asmenų atliks kitas pirmininkavimo funkcijas (bus ekspertais, koordinatoriais).

Savanoriai. Pirmininkavimo metu organizuoti pirmininkavimo renginius, pasitikti atvykstančius svečius oro uoste, užtikrinti sklandžią renginių eigą konferencijų centruose padės apie 100 savanorių. Dauguma jų – jauni žmonės nuo 16 iki 35 metų.

Ryšio pareigūnai. 80 ryšio pareigūnų lydės ir teiks visokeriopą pagalbą užsienio delegacijų vadovams, kurie dalyvaus Lietuvoje vykšančiuose susitikimuose. Samdyti ryšio pareigūnus yra įprasta ES Tarybai pirmininkaujančių šalių praktika.

Renginiai. Per Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai pusmetį Lietuvoje įvyks beveik 300 renginių: daugiau nei 20 aukščiausio lygio susitikimų, daugiau nei 160 ekspertinio lygio susitikimų, 12 parlamentinių renginių, daugiau nei 70 socialinių partnerių organizuojamų susitikimų.

Vietos. Aukščiausio lygio susitikimai, kuriuose dalyvauja ministrai, valstybių vadovai, aukščiausi ES pareigūnai, vyks trijose vietose – Nacionalinėje dailės galerijoje, parodų ir konferencijų centre „Litexpo“ ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Valdovų rūmuose. Šiuos susitikimus organizuoti Vilniuje nuspręsta atsižvelgus į anksčiau pirmininkavusių valstybių patirtį ir siekiant sutaupyti lėšų.

Miestai ir miesteliai. Ekspertiniai susitikimai, kuriuose susitinka ES šalių tarnybų, departamentų vadovai, vyriausieji pareigūnai, vyks ne tik Vilniuje, bet ir kituose Lietuvos miestuose – Kaune, Klaipėdoje, Druskininkuose, Trakuose. Socialinių partnerių susitikimai, kuriuos organizuoja nevyriausybiniai ir visuomeniniai organizacijų, mokslo, verslo, kultūros sričių atstovai, vyks ir Marijampolėje,

Alytuje, Anupriškėse bei kitur.

Briuselis ir Liuksemburgas. Čia per pusmetį Lietuva surengs daugiau nei 1,500 posėdžių: Tarybos, Nuolatinų atstovų komiteto, darbo grupių posėdžių ir kt. Posėdžiams pirmininkaus Lietuvos ministrai, Lietuvos nuolatinis atstovas ES ir jo pavaduotojas, specialieji atašė, valstybės institucijų ekspertai ir kt.

ES ir Rytų Partnerystės šalių vadovų susitikimas (lapkričio 28–29 d.). Tai vienas iš svarbiausių Lietuvoje vykšančių pirmininkavimo renginių. Jame laukiama ES lyderių ir Rytų Partnerystės valstybių vadovų. Susitikime siekiama poslinkio sprendžiant svarbius ES ir Rytų partnerystės valstybių bendradarbiavimo klausimus.

ICT 2013. Kartu su Europos Komisija organizuojama informacinių ir ryšio technologijų konferencija ir paroda Vilniuje vyks lapkričio 6–8 d. Vilniuje. Geriausi informacinių technologijų srities mokslininkai, bendrovių atstovai, skaitmeninių technologijų sektoriaus strategai svarstys Europos informacinių ir ryšių technologijų politikos klausimus. Tai didžiausias renginys per Lietuvos pirmininkavimo pusmetį – joje laukiama iki 4 tūkst. dalyvių.

Aukšto lygio energetikos konferencija (lapkričio 4–5 d). Joje daugiausia dėmesio bus skiriama 2011 m. vasario 4 d. Europos Vadovų Tarybos metu iškelto tikslo – iki 2014 m. užbaigti ES energijos vadaus rinkos įgyvendinimą – aptarimui. Konferencijoje bus kviečiami dalyvauti ES valstybių narių ir kandidačių, Energijos Bendrijos šalių ministrai ir Europos Komisijos pareigūnai bei kiti aukšto lygio atstovai.

ES Baltijos jūros regiono strategijos forumas (lapkričio 11–12 d.). Pagrindinės renginio temos: aplinkosauga, augimas ir darbo vietų kūrimas. Forume bus siekiama atskleisti Baltijos jūros regiono strategijos integralumą, todėl apie strategiją, jos tikslus ir naudą bus diskutuojama skirtingais pjūviais (aplinkosauga, energetika, socialinė politika, susisiekimas, žemės ūkis) ir skirtingais lygiais (regioninis, nacionalinis, vietos savivaldos).

Piliečių metų uždarymo renginys (gruodžio 13 d.). 2013 m. paskelbti Europos piliečių metais. Sausio pradžioje Airijai pradėjus pirmininkavimą ES Tarybai, Dubline vyko Europos piliečių metų atidarymo renginys. Planuojama, kad Piliečių metų uždarymo renginyje Vilniuje galėtų dalyvauti iki 300 dalyvių iš įvairių Europos nevyriausybinių organizacijų. Jo metu vykšančioje tarptautinėje konferencijoje laukiama Europos Komisijos viceprezidentės Viviane Reding.

Nukelta į 15 psl.

LIETUVA IR PASAULIS

Bendrijos „Lemtis“ nariai grįžo iš ekspedicijos po tremties vietas

Sutvarkytos Ivanovkos kapinės.

G. Aleknos nuotr.

Vilnius (Alkas.lt) – Iš ekspedicijos Sibire po lietuvių kalinimo ir tremties vietas grįžo bendrijos „Lemtis“ nariai. Aštuonių asmenų grupė per dvi savaites trukusią ekspediciją lankė tremties vietas, tvarkė išlikusias kapines, susitiko su Krasnojarsko krašte gyvenančiais lietuviais, domėjosi istorine praeitimi ir parsivežė daug naudingos vaizdinės bei dokumentinės medžiagos. Ekspedicijos dalyviai, nuskridę į Krasnojarsko miestą, pirmiausia susitiko su vietos Lietuvių Bendruomenės pirmininku Antanu Rasiuliu. Jam buvo įteiktos atminimo dovanos, kurias lietuviams, gyvenantiems Sibire, dovanojo Lietuvos tremtiniai ir politiniai kaliniai. A. Ra-

siulis džiaugėsi parodytu dėmesiu bei pagarba Sibire likusiems lietuviams ir pažadėjo dovanas perduoti Krasnojarske gyvenantiems tautiečiams. Jau pirmomis ekspedicijos dienomis jos dalyviai turėjo galimybę susitikti su Sibire gyvenančia lietuve tremtine iš Varėnos Danute Danilaite-Belianina. Trumpo, tačiau labai šilto susitikimo metu jai buvo įteiktos Lietuvos tremtinių dovanos: lietuviška duona, maldaknygės ir kiti suvenyrai. Ekspedicijos metu buvo aplankyti Manos ir Partizanskojės rajonai ir juose išlikusios arba buvusios tremties gyvenvietės, jų kapinės: Narva, Chabaidakas, Ivanovka, Mina, Kojus ir kt.

Litvakų išeivių vadovas ragina stiprinti ryšius

Vilnius (BNS) – Lietuvos žydų išeivių bendrijos „Israelita“ vadovas Jakovas Katzas pabrėžia būtinybę stiprinti Lietuvos ir Izraelio jaunimo tarpusavio ryšius. „Svarbiausia, kas mus domina, kad vyktų ryšiai tiesioginiai tarp Izraelio jaunimo ir Lietuvos jaunimo“, – po susitikimo su Seimo pirmininku Vydu Gedvilus sakė J. Katzas. Jis kalbėjo, jog grįsti šalių santykius vien ekonomika nepakanka, būtini asmeniniai ryšiai. Izraelio ir Lietuvos draugystės asociacija „Israelita“ buvo įkurta pernai. Jos steigėjai – naujos kartos litvakai, išeiviai iš

Lietuvos, atvykę į Izraelį per pastaruosius kelis dešimtmečius. Steigimo dokumentuose pažymima, kad asociacijos tikslai yra plėtoti visapusiškus ryšius tarp lietuvių ir izraelitų, prisidėti prie abipusių kultūrinių, sportinių ir meninių ryšių palaikymo, padėti mokslo, pramonės ir verslo ryšių plėtrai, skatinti palankų Lietuvos pristatymą Izraelyje, glaudžiai bendradarbiauti su visomis abiejų šalių suartėjimo siekiančiomis organizacijomis.

Palangoje prasidėjo muzikos festivalis

Palanga (Bernardinai.lt) – Lietuvos kultūros sostinė kviečia Gintaro muziejaus rožariume (rožių sodelis) pasimėgauti klasikinės muzikos garais – liepos 30 d. Palangoje prasidėjo išpūdingas klasikinės muzikos festivalis – tradicinės „Nakties serenados“. Šiais metais klausytojų dėmesio lauks trys „Nakties serenadų“ koncertai. Lietuvos kamerinio orkestro di-

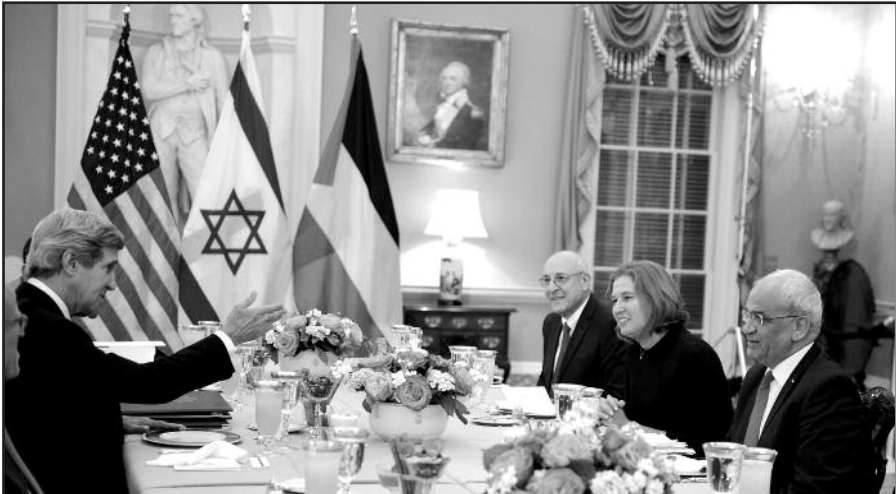
rektorius Egidijaus Mikšio teigimu, rengiant festivalio programą buvo atsižvelgta į tai, kad Palanga šiemet yra Lietuvos kultūros sostinė, todėl buvo stengiamasi sudaryti kuo geresnę programą, pakviesti į festivalį kuo įdomesnius muzikantus. Klausytojams bus pristatyta W. A. Mozart, A. Vivaldi muzika.

Lietuvos mokinių sėkmė matematikos olimpiadoje

Bogota (BNS) – Iš 54-osios Tarpautinės matematikos olimpiados, vykusios Santa Marta mieste, Kolumbijoje, visi jaunieji Lietuvos matematikai grįžo su apdovanojimais. Bronzos medalius iškovojo Vilniaus licėjaus vienuoliktokai Ignas Urbonavičius, Mykolas Blažonis (mokyt. Benas Budvytis) ir abiturientas Marius Latinis (mokyt. Zina Šiaulienė). Pagyrimo

raštais apdovanoti Vilniaus licėjaus abiturientai Arnas Gerčas, Tomas Vaškevičius (mokyt. Zina Šiaulienė) ir Kauno technologijos universiteto gimnazijos vienuoliktokas Matas Griščiūnas (mokyt. Leonas Narkevičius). Komandą į Kolumbiją lydėjo vadovai: Vilniaus universiteto prof. hab. dr. Artūras Dubickas ir Vilniaus universiteto doc. dr. Romualdas Kašuba.

JAV prasidėjo Palestinos ir Izraelio derybos

Palestinos ir Izraelio derybos.

ELTA nuotr.

Washington, DC (ELTA) – JAV prasidėjo pirmosios Palestinos ir Izraelio taikos derybos per trejus metus. Pagrindiniai Izraelio ministro pirmininko Benjamin Netanyahu ir Palestinos prezidento Mahmoud Abbas padėjėjai derybas pradėjo per tradicinį vakaro valgį, kuriuo musulmonai per ramadano mėnesį nutraukia visą dieną trukusį badavimą. Susitikimą JAV valstybės departamente surengė valstybės sekretorius John Kerry. Izraelio delegacijai vadovauja teisingumo ministrė Tzipi Livni, o palestiniečiams atstovauja vyriausiasis derybininkas Saeb Erekat. Prieš bendrą vakarienę J. Kerry atskirai susitiko su abiem delegacijomis. Per pen-

kis mėnesius jis vyko į šešis oficialius vizitus Izraelyje ir įtikino šalį atnaujinti derybas. Izraelio pareigūnas sakė, kad visi klausimai bus svarstomi vienu metu, o Palestinos pareigūnas teigė, jog jie pradės nuo derybų dėl sienų ir saugumo. JAV norėtų, kad Izraelis ir palestiniečiai susitartų, jog Izraelis gali taikiai sugyventi su Vakarų krante ir Gazos ruože įkurta nauja palestiniečių valstybe. Izraelis okupavo palestiniečių teritorijas per 1967 m. karą. Pagrindiniai derybų klausimai bus valstybių sienos, žydų gyvenviečių Vakarų krante ateitis, palestiniečių pabėgėlių likimas ir Jeruzalės statusas.

Pakistano prezidentu išrinktas M. Hussain

Islamabadas (ELTA) – Naujuoju Pakistano prezidentu išrinktas Mamnoon Hussain. Jis yra valdančiosios Musulmonų lygos politikas. Prezidentą Pakistane renka abiejų parlamento rūmų deputatai bei keturių provincijų asamblėjų nariai. M. Hussain poste pakeis Asif Ali Zardari, kurio kadencija baigiasi rugsėjį. M. Hussain pergalės buvo tikimasi. Jis yra artimas ministro pirmininko Nawaz Sharif bendražygis. Vienintelis M. Hussain konkurentas buvo Wajihud-

din Ahmed, buvęs Aukščiausiojo Teismo teisėjas. Jį kandidatu iškėlė trečia pagal dydį Pakistano partija „Tehreek-e-Insaaf“. Svarbiausia šalies opozicinė partija – Pakistano liaudies partija – rinkimuose nedalyvavo. Taip ji pasielgė todėl, kad buvo paankstin-tas balsavimas, kuris iš pradžių buvo numatytas rugpjūčio 6-ąją. Vykdamt Konstitucijos reformą, Prezidento galios Pakistane buvo smarkiai apkarpytos.

Lenkijos parama lenkų bendruomenėms

Varšuva (BNS) – Lenkijos užsienio reikalų ministerija skirs 10 mln. zlotų lenkų bendruomenių projektams užsienyje – tai ir lenkiškų mokyklų atnaujinimas Lietuvoje, ir Lenkų namo statyba Baro mieste Ukrainoje, ir parama lenkiškai žiniasklaidai. Paramą skirti nuspręsta tariantis su lenkų bendruomenėmis užsienyje, paskelbus konkursą, kuriuo buvo atrinkta 17 iš 84 objektų. Finansavimas taip pat numatytas vaikų te-

atrui, „Lenkija be paslapčių“ konkursui ir Lenkijos bendruomenių asociacijai, pilietinės veiklos Didžiojoje Britanijoje projektui, kurį remia Visuomenės reikalų instituto fondas, ir „Aš turiu lenkiškas šaknis – aš esu Ukrainos pilietis“ projektui, kurį palaiko Laisvės ir demokratijos fondas. Apie 1 mln. zlotų skiriama žiniasklaidos projektams, lenkų žurnalistų mokymui ir lenkų bendruomenėms užsienyje.

Popiežius ragina leisti moterims daugiau pasireikšti Bažnyčioje

Vatikanas (BNS) – Popiežius Pranciškus, ką tik lankęsis Brazilijoje, pareiškė, kad neteisios homoseksualų, bet smerkia gėjų lobistus, kurie kelia rimtą problemą. Jis taip pat sakė, jog moterims turėtų būti suteikta daugiau funkcijų Katalikų Bažnyčioje, tačiau atsisakė svarstyti moterų išventinimo į kunigų luomą temą, teigdamas, kad šiuo klausimu durys yra užvertos. Pranciškus atsakė į klausimus apie Battista Ricca, kurį

paskyrė į svarbų postą Vatikano banke. Pasigirdo įtarimų, kad B. Ricca turėjo homoseksualių santykių. Popiežius pridūrė: „Nieko prieš jį neradome“. Vis dėlto Katalikų Bažnyčios katekizmas aiškiai sako, kad nevalia nustumti į paribį šių žmonių, kurie turėtų būti integruojami į visuomenę. Pontifikas taip pat pateikė griežtą atsakymą į klausimą dėl gėjų santuokų ir abortų – dalykų, kuriems abiem Bažnyčia nepritaria.

VERSLO NAUJIENOS

Lietuvos ekonomikos kojos gali būti molinės

Naujausi Lietuvos ekonomikos plėtros rodikliai nuteikia optimistiškai – pirmąjį pusmetį metinis ūkio augimas siekė išpūdingus 4,2 proc. Atrodytų, galima atsipalaiduoti – Lietuvos ekonomika jau tvirtai stovi ant kojų, tačiau džiaugtis kol kas dar anksti, nes gali paaiškėti, kad šios kojos yra molinės ir gali netrukus sutrupėti, sako DNB banko Ekonominių tyrimų padalinio vadovė Jekaterina Rojaka. Visų pirma antrąjį pusmetį ekonominis augimas Lietuvoje bus gerokai lėtesnis. Tą lems nepalanki užsienio rinkų aplinka ir palyginti aukšta praėjusių metų bazė. Pasaulio ekonomika ženkliai lėtina plėtros tempą: besivystančių rinkų, kurios pernai sudarė apie pusę viso pasaulio BVP (Bendrojo vidaus produkto), augimas šiemet yra kone perpus kuklesnis, o artimiausiai ir svarbiausiai mūsų šalies užsienio prekybos partnerei Rusijai šiemet apskritai žadamas sąstingis. Be aktyvaus monetarinės ir fiskalinės politikos įsikišimo vargu ar pavyks jos variklį pataisyti. Daugelis vy-

J. Rojaka.

Š. Mažeikos nuotr.

riausybių prabilo apie ūkio skatinimo būtinybę, tačiau yra abejojama, kad atskiros priemonės galėtų iš esmės pakeisti pasaulio ekonomikos judėjimą. Pasak J. Rojakos, Europoje šiuo metu stebimus nedrąsius daigus, tikėtina, jau ru-denį pakeis niūri realybė. Po rinkimų Vokietijoje pagaliau teks imtis ilgą laiką atidėliotų euro zonos šalių skaudulių gydymo. Kadangi ryškios pažangos struktūrinių reformų srityje pasiekta nebuvo, konkurencingumo proveržio ar-timiausioje ateityje šiame regione laukti neverta. Tad rinkoms gali tekti dar kartą praryti karčią skolų nurašymo piliulę. Be to, prastėjanti padėtis darbo rinkoje ir vis gilėjanti socialinė atskirtis Europoje apsunkina ir taip vilkinamą sprendimų priėmimą. Lietuvos ūkio augimas antrąjį pusmetį vargu ar pranoks pirmąjį: tikriausiai nepavyks pakartoti rekordinio pernykščio derliaus, ne-palanki padėtis yra ir eksporto rodikliams, vis dar besitęsiantis investicijų ba-das.

Kadangi Lietuvos atvira ekonomika gali tik susitaikyti su nepalankiais ap-linkos pokyčiais, reikia dėti dvigubai daugiau pastangų siekiant išlaikyti aukštesnius augimo tempus ir konkurencingumą. Akivaizdu, kad tolesnis au-gimas yra neįmanomas be materialinių investicijų. Tačiau priversti versli-ninkus tokioje neapibrėžtoje situacijoje rizikuoti savo kapitalu yra tik svajonė.

J. Rojakos manymu, norėdama prisidėti prie darnios ūkio raidos Lietuvos valdžia pirmiausia turėtų nežongliruoti mokesčių tarifais – pasižadėjimas jų nekažioti bent dvejus metus gali duoti geresnių rezultatų nei iki šiol siūly-tos kosmetinės mokesčių reformos. Antra, nuolatinis ir tikslingas verslo ap-linkos gerinimas, panaikinant nereikalingus ir dažnai perdėtus verslą kont-roliuojančių institucijų reikalavimus. Ir geriausiais būdas tam pasiekti būtų šių institucijų įtraukimas į procesą, kad kontrolieriai būtų suinteresuoti kuo greičiau panaikinti smulkius pažeidimus ir neatitikimus, stengtis perspėti, o ne bausti. Galiausiai, juk palaipsniui keičiasi Valstybinės mokesčių inspek-cijos vaidmuo – vis daugiau šioje institucijoje įžvelgia ne cerberį, o verslo kon-sultantą. Nemažai svarbus yra tolesnis darbo rinkos liberalizavimas bei į kva-lifikuotų techninių kadrų paruošimą orientuota švietimo sistema. Ir nors pa-starojo veiksnio vaisius bus galima skinti tik vėliau, tai yra investicija į ilgą laikę sėkmę.

ELTA

Valiutų santykis (2013 m. liepos 31 d.)

- 1 USD (JAV doleris) – 2,60 LTL
- 1 EUR (euras) – 3,45 LTL
- 1 AUD (Australijos doleris) – 2,36 LTL
- 1 CAD (Kanados doleris) – 2,53 LTL
- 1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 3,99 LTL
- 1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 2,10 LTL

Darbdaviai bus skatinami įsitraukti į profesinį mokymą

Švietimo ir mokslo ministerijoje aptartos pameistrystės galimybės Lie-tuvoje ir praktinio mokymo realiose darbo vietose klausimai. Pasita-rimą organizavo švietimo ir mokslo viceministrė Genoveita Krasaus-kienė, jame dalyvavo socialinės apsaugos ir darbo viceministras Aivaras Tu-šas, profesinio mokymo įstaigų vadovai. Susitikime tartasi, kaip didinti darb-davių vaidmenį rengiant specialistus, kaip darbdavius aktyviai įtraukti į pro-fesinio mokymo ir studijų praktinės dalies organizavimą.

Profesinio mokymo įstaigų vadovai pasidalijo pavyzdžiais organizuojant praktinį mokymą įmonėse, pateikė gerą patirtį ir galimas rizikas organi-zuojant praktinį mokymą darbo vietoje, pateikė siūlymų dėl pameistrystės to-lesnio diegimo. Europoje pameistrystė – tai profesinio mokymosi forma, kai be-simokantieji daug mokymosi laiko praleidžia įmonėse ir darbdaviai prisiima atsakomybę už mokymo įgyvendinimą. Švietimo ir mokslo ministerija teiks siūlymus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos rengiamam Nacionali-niam susitarimui dėl pameistrystės. Planuojama šį susitarimą teikti pasirašyti darbdavių atstovams, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Švietimo ir mokslo ministerijai ir profesinio mokymo įstaigoms. Susitikime tartasi, kaip Lietuvoje intensyvinti darbą rengiantis įgyvendinti Europos Komisijos pasiū-lymus dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos, skirtos jaunimo nedarbo mažinimui, kokių konkrečių veiksmų imsis Švietimo ir mokslo ministerija ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Viena iš siūlomų priemonių yra pameistrystė, taip pat įvairios kitos praktinio mokymo formos, stažuotės, profesinio orien-tavimo ir konsultavimo paslaugų plėtra.

ELTA

Kovai su kiaulių maru bus kuriama apsaugos juosta

Dėl afrikinio kiaulių maro Vilniuje susirinkę Lietuvos, Latvijos, Lenki-jos ir Estijos kompetentingų įstaigų vadovai pritarė apsaugos juostos kūrimui ties Rusija ir Baltarusija, bus statoma apsauginė tvora. Žiemos metu bus imamasi atitinkamų priemonių – bus statomi angariai, vykdoma de-zinfekcija. Dėl finansinės pagalbos kovojant su afrikiniu kiaulių maru bus kreipiamasi į Europos Sąjungą (ES). Tokias priemones liepos 29 d. pristatė Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktorius dr. Jonas Milius. Kol kas jis neprognozavo, kiek lėšų reikės buferinei zonai. Norima, kad ES finan-suotų 100 proc., tačiau yra siūlymų padengti 50 ar 75 proc. Šiuo metu Lietuva ES prašo 14 mln. eurų. Kitos valstybės reikiamas sumas dar skaičiuoja. Ma-noma, kad šios kiaulių maro rūšies padarinių likvidavimas kainuotų daugiau negu apsauga. Planuojama, kad vien Lietuvoje tvorai pastatyti reikėtų 10 mln. eurų. Dar apie 3,5 mln. reikėtų angarų statybai, 0,5 mln. – dezinfekcinėms medžiagoms.

Apsaugos juosta turėtų apimti 10 km pasienio zoną. Zonoje kiaulės turėtų būti naikinamos ir gyventojams išmokamos kompensacijos. Mechanizmas, kaip tai turėtų būti daroma, svarstomas. Planuojama, kad kiaulių augintojams kompensacija bus mokama už gyvą kiaulės svorį. Vėliau bus mokama už tai, kad kelerius metus nebūtų auginamos kiaulės. Pasak Kiaulių augintojų aso-ciacijos vadovo Algio Baravyko, preliminariais skaičiavimais, pasienio ruože, besiribojančiame su Baltarusija, apie 1,700 kiaulių augintojų laiko apie 10,000 kiaulių. A. Baravykas sutiko, kad kaip ir prieš dvejus metus, kai buvo klasi-kinis kiaulių maras, Lietuva yra situacijos įkaitė, nes Europos Komisija šiuo metu atostogauja. Jis sutiko, kad reikėtų imtis veiksmų ir kiaules pradėti nai-kinti dabar. Ūkininkams bus siūloma kelerius metus neauginti kiaulių. Dėl af-rikinio kiaulių maro Baltarusijoje nuo liepos 30 d. ryto Medininkų, Lavoriš-kių, Šalčininkų ir Raigardo pasienio kontrolės punktuose ir visuose vietinio eismo pasienio kontrolės punktuose su Baltarusija pradėta transporto prie-monėse važiuojančių ir pėsčiomis keliaujančių asmenų avalynės dezinfekcija.

ELTA

Antrasis daugiabučių atnaujinimas - 2015-aisiais

Dar neišsibėgėjęs naujam daugiabučių atnaujinimui, kai ketinama atnaujinti 830 namų, Aplinkos minis-terija jau galvoja apie kitą etapą, ku-rio metu norima atnaujinti tiek pat namų. Aplinkos ministras Valentinas Mazuronis sakė, jog antrojo etapo pa-ruošiamieji darbai prasidės netrukus, o realūs darbai galėtų prasidėti 2015 m. Pasak jo, taip siekiama, kad staty-bininkai nepertraukiamai testų at-naujinimo darbus. Surasta tiek tiek lėšų energetiniams projektams, kurie nepateks į pirmąjį etapą. Pirmajame etape pirkimų apimtys sieks apie 0,5 mlrd. litų. Šalyje yra apie 2,000–3,000 namų, kuriuos reikia atnaujinti dėl blogos energetinės būklės.

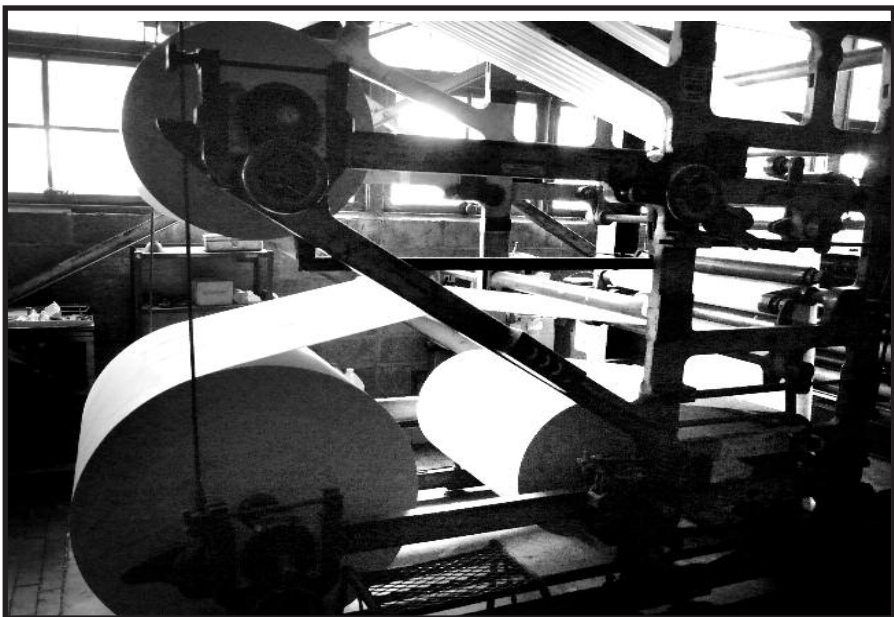
New York streikuoja maisto darbuotojai

JAV greitojo maisto užkandinių tinklų darbuotojai pradėjo streiką, reikalaudami padidinti atlyginimą. Greitojo maisto restoranų „McDo-nald’s”, „Burger King” ir „Wendy’s” darbuotojai rengia demonstracijas tiesiog prie jų durų, reikalaudami pa-didinti minimalų atlygį daugiau nei du kartus: nuo 7,25 dolerio iki 15 do-lerių už valandą. Nacionalinę kampa-niją „Fast Food Forward” pradėjo di-džiausios greitojo maisto įmonės. To-kio pobūdžio streikai šią savaitę pla-nuojami ir kituose JAV didmies-čiuose. JAV nacionalinės restoranų asociacijos atstovai kol kas nerea-guoja į protesto akcijas.

Parengta pagal internetinę žiniasklaidą

Besibaigianti laikraščių era

KĘSTUTIS PETRAUSKIS

Dar taip neseniai laikraštis buvo spausdinamas „Draugo“ spaustuvėje.
Jono Kuprio nuotr.

Laikotarpis, kuomet knyga, laikraštis buvo masinė pramoga, vertinant šimtmečiais, yra palyginti trumpas”, – taip spaudos likimą yra apibrėžęs Vilniaus universiteto filosofas Nerijus Milerius. Kitaip tariant, XIX amžiaus kūrinys masinė spauda, jo nuomone, yra tik laikinas reiškinys žmonijos istorijoje.

Pranešta, kad nutraukiama savaitraščio „15min“ leidyba. Dar kiek anksčiau didieji dienraščiai paskelbė, kad popieriniame pavidale jie nebeišeis pirmadieniais. „Vilniaus diena“ iš dienraščio tapo savaitraščiu. Ir tai nežinia, ar ilgam. Po kelių mėnesių vėl sulauksime pranešimų apie kitų laikraščių uždarymą. Tokias tendencijas pamatyti nereikia būti ypatingam orakului.

Taigi, gal jau galima kalbėti apie spaudos eros pabaigą Lietuvoje? Kodėl, net palyginti su kaimyninėmis valstybėmis, lietuviški laikraščiai atsidūrė tokioje gilioje ekonominėje duobėje? Gal apskritai neverta kelti spaudos likimo klausimų, nes juos išspręs rinka, pasiūlos ir paklausos dėsnis?

Viešajai erdvei ne vien nauda

Komunikacijos teoretikai teigia, kad viešoji erdvė – tai diskusijų vieta, kurioje yra išgryninama, suformuojama viešoji nuomonė, iškeliamos, aptariamasi idėjos. Kad tai vyktų būtinos svarbiausios dvi sąlygos: viešojoje erdvėje neturėtų būti jokių valdžios bei dominuojančių ekonominių jėgų suvaržymų. Kuo daugiau informacijos, tuo geriau viešajam diskursui.

Kita vertus, išvalgesni mokslininkai atkreipia dėmesį ir kelia klausimą, ar tikrai visa informacija yra naudinga demokratijai, ar ji nekenkia visuomenei. Deja, žiniasklaidos kontrolė, priklausomybės problemos vis labiau aštrina šią problemą. Tiek verslas, tiek politinė valdžia gali iškreipti realybės atspindėjimą per žiniasklaidą, spaudos galia galima nesunkiai manipuliuoti.

Kam šis trumpas teorinis diskursas? Jis labai akivaizdžiai parodo, kad Lietuvos laikraščiai tapo ne tik priklausomi nuo besikeičiančios ekonomikos, reklamos rinkos, bet ir nuo politinių, verslo grupuočių. Ir ši priklausomybė gerokai iškreipė ir neišvengiamai paveikė tai, ką vadiname viešąja erdve.

Sueižėjo verslo pagrindai

Prieš ketverius metus prasidėjusi krizė ypač skaudžiai smogė laikraščiams. Jų reklamos rinka smuko daugiau nei 50 proc. – nuo 135 mln. litų 2008 m. iki 56 mln. litų 2012 m.

Žinoma ir kita banali tiesa: spaudos verslo modeliui kojas pakirto internetas. Kai beveik 100 procentų jaunų, aktyvių Lietuvos gyventojų bei vartotojų kasdien naudojasi internetu, paslaugų ir prekių reklamos pasiekiamumas juo yra garantuotas, o kainos, palyginti su spaudos, fantastiškai mažos. Reklamos užsakovai, žinoma, neleidžia savo pinigų neefektyviai rinkodarai.

Pajamų mažėjimas sukėlė vadinamąjį domino efektą. Redakcijos taupė, stengėsi išsiversti su mažiau žurnalistų. Jiems mokėjo mažus atlyginimus. Siekiant išlaikyti paskutiniuosius skaitytojus, laikraščių puslapiuose ėmė dominuoti bulvarinės naujienos, o ne naudinga informacija.

Kita vertus, verta susimąstyti, ar vien tik ekonominės priežastys lėmė lietuviškų laikraščių nuopuolį?

Nuo sargybinio iki prievartautojo

Banalus politologų teiginys yra (ar buvo?), kad žiniasklaidą yra demokratijos „sargybinis šuo“ („watchdog” – anglų kalba). Kita vertus, atidesni žiniasklaidos tyrinėtojai seniai pastebėjo, kad sargybinių gali būti įvairių rūšių: pudeliai, koviniai šunys, rotveileriai. Kitaip sakant, žiniasklaidą gali ne tik kautis už demokratiją, būti platforma viešajai diskusijai.

Žiniasklaidą gali būti ir naminiu šuneliu: siaurų verslo bei politikos interesų sargybiniu. Ji taip pat gali būti panaudojama, panašiai kaip medžioklėje, užpulti, išgąsdinti politinius oponentus, ar prievartauti verslo konkurentus.

Vargu ar daug Lietuvos piliečių pritartų teiginiui, kad Lietuvos spauda pastaraisiais metais buvo demokratijos sargybiniu. Akivaizdu, kad visuomenei svarbius dalykus, laikraščiams keliaujant iš vieno banko į kito rankas, iš vienos verslo ar politinės grupuotės priklausomybę į kitos, užgožė komerciniai, verslo bei politiniai interesai.

O blogiausia tapo tai, kad lietuviškuose laikraščiuose viešoji nuo-

monė jau formuojama nebe diskusijoje, o pasitelkiant manipuliacijas ir informacijos kontrolę, manant, kad skaitytojus, publiką galima tiesiog kvailinti, konkurentus, politinius oponentus įbauginti.

Ne dėl aktyvesnio politinio švietimo, o dėl akivaizdžių mėginimų manipuluoti politiniais ar verslo interesais Lietuvos visuomenės pasitikėjimas žiniasklaida per dešimtmetį nuo 70 procentų sumažėjo iki 30. Juk atsivertus bet kurį dienraštį labai greit galima atpažinti, kuris jų yra „pudelis” arba „rotveileris”.

Tapę atskirų verslo grupių ar tiesiog politikų interesų gynėjais, laikraščiai užaštrino logišką skaitytojo klausimą: kodėl dar reikia mokėti už kažkieno interesų gynimą, jei informaciją galima gauti kitoje žiniasklaidoje, net nemokamai per televiziją ar internetą?

Internetu ne vien išsigelbėjimas

Kita vertus, džiaugtis lietuviškos spaudos nuopoliu labai neverta. Toks labai ženklus ir greitas spaudos nykimas neigiamai veikia viešąjį diskursą. Gal atsvara yra tas pats internetas, gal alternatyva nykstantiems dienraščiams yra ir bus interneto naujienų portalai?

Jų gausa ir konkurencija nekelia abejonių. Nuo lyderio – „Delfi” portalo – skaitytojų skaičiumi tiek „15min”, tiek „lrytas.lt”, tiek „Alfa” stengiasi neatsilikti.

Kita vertus, atidžiau panagrinėjus ekonominius naujienų portalų skaičius nesunku įžvelgti ir čia slypinčias panašias problemas, kaip ir laikraščių rinkoje.

Naujienų portalo „Delfi” metinės pajamos yra per 16,5 mln. litų (2012 m. duomenys), o tai yra beveik pusė visos interneto reklamos rinkos. Tuomet kyla pagrįstas klausimas: ar gali rimčiau su tuo konkuruoti „15min” ar „Alfa”, per metus turėdami tik 3–4 mln. litų pajamų? Juk sąnaudos turinui sukurti yra tokios pat, arba bent panašios.

Šie skaičiai išduoda tą patį domino efektą internetinėje žiniasklaidoje kaip ir spaudoje. Mažiau žurnalistų, pageidautina su minimaliais atlyginimais. Ir kuo daugiau produkcijos. Todėl praktiškai viskas, kas pasiekia redakcijas spaudos pranešimų, viešųjų ryšių agentūrų, įmonių, politinių partijų rinkodaros padalinių produkcijos pavidalu, net neredaguojant, patenka į portalus. Prasidėję teismai dėl turinio vagysčių tik iliustracija bendros tendencijos.

Politikų kišimasis auga

Tokiu būdu Lietuva patiria tai, kas yra vadinama grėsmėmis demokratijai: žiniasklaidos tabloidizacija, fragmentacija, informacijos virtimas vien tik preke, redakcijų silpnumą ekonominiu požiūriu, kas nulėmė jų ir politinės įtakos menkumą.

O gal apie tai net neverta diskutuoti, belieka laukti, kol „nematoma rinkos ranka” savaime sureguliuos ir išspręs šias spaudos problemas?

Būtent tai ir yra bėda, kad Lietuvos valstybė, jos politinė bendruomenė nenori spręsti šių labai aštrių žiniasklaidos problemų. Net priešingai, politinės grupuotės, pasinaudamos redakcijų silpnumu, siekia dar labiau didinti politinę įtaką, dresuoti savus „rotveilerius”.

Beveik prieš dvidešimt metų Lietuvoje buvo sukurta gan sėkmingai

veikusi žiniasklaidos rinkos ir savireguliacijos sistema. Tačiau jau praėjo nemažai laiko ir naujas laikmetis reikalauja naujų sprendimų.

Pirma, Lietuvos valstybė neturėtų palikti rinkai spręsti kultūrinės spaudos likimo. Stiprios, finansiškai tvirtesnės kultūrinės spaudos redakcijos galėtų gerokai prisidėti keičiant bulvarėjančią viešąjį diskursą. Kita vertus, tokia, kokia dabar yra, kultūrinė žiniasklaidą neverta gelbėjimo, nes veikia pagal principą: patys rašom, patys skaitom.

Apsisprendus, kokia kultūrinė spauda turi egzistuoti, kokią auditoriją ji privalo pasiekti, valstybė, per nepriklausomas institucijas, galėtų visiškai išlaikyti tokią spaudą, padėti jai plėtoti veiklą internete ir kurti alternatyvą viešosios erdvės bulvarizacijai, verslo ir politinių grupuočių įtakai.

Išeitys: fondas ir novatoriški rinkodaros sprendimai

Antra, spaudai išlikti, visuomenei naudingesnį turinį sukurti gali padėti Spaudos radijo ir televizijos rėmimo fondas. Problema ta, kad Seime yra forsuojamos pataisos, kuriomis siekiama suvalstybinti fondo veiklą. Ar teko girdėti tam prieštaravimų? Matyt visoms partijoms, aukščiausios valstybės įstaigoms, pradedant Prezidentūra, tinka būsimas modelis. Juk per valstybinį fondą partijos, politikai galės skirstyti lėšas savo „sargybiniams”.

Taip pat verta diskutuoti dėl fondo efektyvumo. Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas per metus paskirsto per 8 mln. litų paramos. Tai Lietuvos dienraščio metinis biudžetas. Dienraštis, su 300,000–400,000 skaitytojų bendra auditorija be abejonės būtų matomas ir girdimas. Kokį poveikį turi šie išleidžiami 8 mln. litų? Todėl diskutuoti, ar fondo taktika – remti visus ir taip padėti redakcijoms išgyventi – tikrai naudinga.

Sustiprinus fondo, kaip nuo valdžios bei verslo nepriklausomos institucijos, veiklą ir per ją padidinus paramą spaudai ir jos stiprinimui internete, būtų galima ne tik padėti spaudai išgyventi skausmingą transformaciją, bet ir keisti, stiprinti viešąją erdvę, daryti teigiamą įtaką demokratijos diskursui.

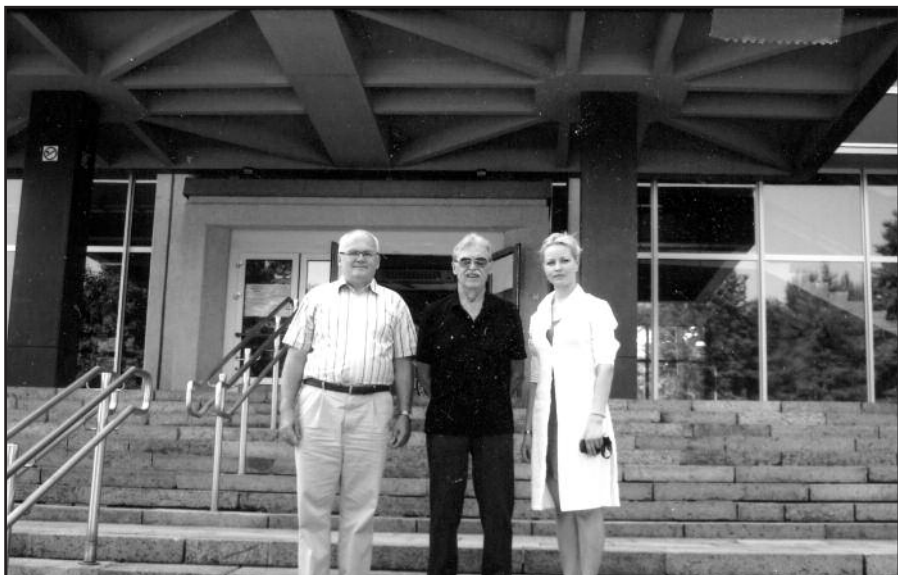
Trečia, Jungtinėse Amerikos Valstijose, kur ir prasidėjo spaudos krizė, jau rastas atsakymas, kaip spręsti problemas. Nepriklausomos žurnalistikos ne tik spaudoje, bet ir internete nebus, jei ji nebus finansuojama iš dviejų šaltinių: reklamos ir mokamo turinio. Ir lietuviškos spaudos verslas neišvengiamai turės surasti tokius rinkodaros sprendimus, kad vartotojai būtų pasiryžę mokėti už turinį internete. Žinoma, už kokybiškos žurnalistikos turinį, o ne manipuliacijas, grasinimus, bulvarą ar mėginimus susidoro ti su oponentais.

Nesiimant veiksmų ir sprendimų, viešoji erdvė bus vis labiau iškreipiama. Nes dabar tiek verslo grupės, politikos kairė bei dešinė, Seimas ir Prezidentūra vieningai sutaria – spaudai ir apskritai žiniasklaidai silpstant, ją reikia versti politiniu ar tiesiog savo „bizniuko” pudeliu.

K. Petrauskis – VU Komunikacijos fakulteto Informacijos ir komunikacijos katedros lektorius, Lietuvos radijo ir televizijos komisijos narys, buvęs LRT generalinis direktorius.

Bernardinai.lt

Staigmenų lavina – kelionės dienoraštis – 2

Prie Vilniaus Gedimino Technikos universito, rektorius dr. Nerijus Pačesa, Donatas Tijūnėlis ir Edita Baltrėnaitė.

„Aqua Hotel“ su vandens pramogų parku po stogu.

INDRĖ TIJŪNĖLIENĖ

Vilniaus gatvėmis, ypač Pilies, tebekursuoja profesionalai elgetos, įskaitant egzotišką Rožytę. Pilies gatvėje, belaižant gardžius „Soprano“ ledus susitikome kun. G. Kijauską ir Algį Miškinį su šeima iš Cleveland. Susitikome ir Griškelių bei mano klasės draugę Neriją, kurios vyras iškeliavo pas Viešpatį netrukus po mūsų išvykimo. Vienas vyras prie stendo rinko parašus siekiant sumažinti Seimo narių skaičių.

Lauko kavinėje Rūta (Kviklytė) ir Edmundas Kulikauskai pasakojo apie Valdovų rūmų įrengimo pažangą. Valdovų rūmų bokšto sieną puošia renesanso – ankstyvo baroko saulės laikrodis. Laikrodžio viršuje – užrašas: „Tegul visada Lietuvos širdyje šviečia saulė“. Laikrodžio viduryje – saulė, o aplink ją Zodiako ženklai. Lėšas (60,000 litų) skyrė Amerikos lietuvė Milda Skučas Napjus ir jos sūnus Erikas Aras Napjus. (Senieji 400 metų saulės laikrodžiai dar yra Kretingos vienuolyne ant Šiaulių bažnyčios sienos.) Edmundas rūpinosi, kad laikrodis būtų tikslus.

Egzotiškoji Rožytė.

Prie Prezidentūros kasdien 6 val. vakaro vykdavo demonstracijos už „Garliavos mergaitę“. Jose dalyvavo net kun. Alfonsas Svarinskas ir seselė Nijolė Sadūnaitė. Buvo gėda dėl išstatytų plakatų anglų kalba, kaltinant Lietuvą esančią pedofilų šali.

Donatas apsilankė Vilniaus Gedimino Technikos universitete (VGTU) – kartu su dr. Edita Baltrėnaite per SKYPE jie vedė bendrą kursą Čikagos Ilinoiso Institute of Technology (IIT) ir VGTU studen-

tams. Su International School of Technology and Economics (ISM) (Kaune ir Vilniuje), rektoriumi dr. Nerijumi Pačesa Donatas aptarė ISM ir IIT bendradarbiavimo galimybes.

Jūratė Burdokaitė, Gražina Mereckaitė ir Birutė Čibiraitė pakvietė į susitikimą „La Crepe“ restorane pasikalbėti apie Donato tėvelį istoriką Juozą Tijūnėlį, kuris jaunystėje 4 metus buvo kalinamas lenkų Lukiškių kalėjime už veiklą dėl Vilniaus krašto. Jos padovanojo jų išleistą Jeronimo Cicėno knygos „Vilnius tarp audrų“ trečią laidą. Pirmas, 1953 m. leidimas, pasirodė Čikagoje. Knyga iliustruota dail. Pauliaus Augiaus.

J. Cicėnas testamente savo dukrai Ramintai rašė: *Tiktai įsiklausyk, mano dukra, į tą seną medžių ošimą ir tau nebus sunku mintimis nukilti į tėvų žemę, žemę, kurią savo mažytėm kojytėm žengei pirmuosius žingsnius. Žemę, kurią mūsų protėviai – krauju rašytą testamentą – paskyrė kaip didžiausią paveldėjimą ateisiančioms kartoms. Ir tu ateidama šion žemėn, kaip ainis savo protėvių, gavai teises į tą Šventąjį palikimą. Ir tu priėmėi iš savo motinos tėvynės tą didįjį palikimą – lietuvis vardą.*

Aš žinau ką tu galvoji, mano vaike. Tu nepažįsti savo tėvynės ir ji atrodo tiktai kaip pasakoj, nes tau neteko pajusti jos grožio.

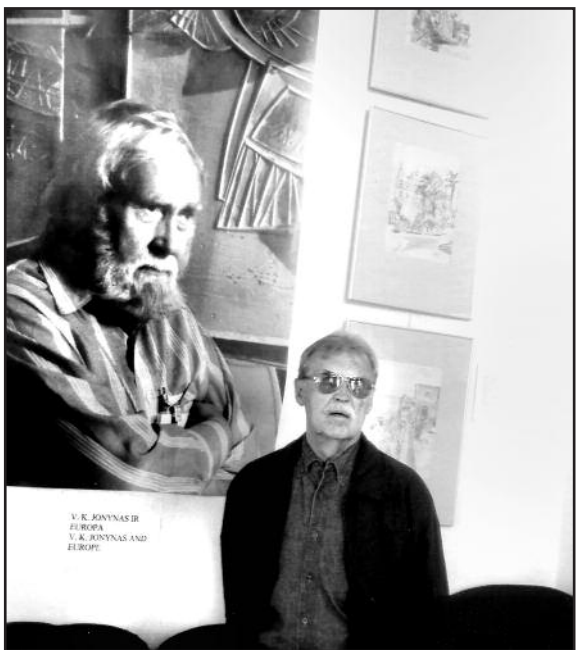
Gaisrų atšvaitė tu palikai savo gimtąjį miestą. Tu palikai savo tėvynę.

Netrukus po mūsų pokalbio Raminta turėjo atvykti į Vilnių.

Vieną dieną išsinuomojome automobilį ir nulėkėme į gražiuosius Druskininkus. (Per visą viešnagę labai padėjo Regimano paskolinta navigacinė sistema.) Tarp turistų buvo nemažai rusų. Dailūs nameliai yra tikra puošmena, bet akį traukia didysis viešbutis „Aqua Hotel“ su vandens pramogų parku po stogu. Po stogu yra ir „Snoro Arena“, kur ištisus metus galima slidinėti. Miškelyje yra „zip-line“ trasos, kur laidais tarp medžių žmonės gali keliauti kaip Tarzanai. Druskininkuose yra gydomieji vandenys ir SPA procedūros. Gėlynai, pasivaikščiojimo takeliai, 18 skylių golfo laukas, dviračių takai nuostabioje gamtoje, šokantis fontanas – visa tai vilioja turistus ir pildo jauno mero Ričardo Malinausko svajonę apie Druskininkus.

Užėjome į Donato dėdės dail. Vytauto Jonyno muziejų, bet Čiurlionio muziejus buvo uždarytas. Šią vasarą Druskininkuose koncertavo ir „Saulutės“ renginiuose pasirodė pianistai Petras Geniušas, Aleksandra Žvirblytė, Leonidas Dorfmanas bei Sonata ir Rokas Zubovai.

Iš Druskininkų grįžome į Vilnių išlydėti sūnų Arą ir jo dukrytes atgal į JAV. Atsisveikinti atvyko į Paulauskai su Ramūno tėveliais. Po to, kadangi dar turėjome automobilį, nutarėme likusią dienos dalį praleisti Utenoje,

Donato Tijūnėlio dėdės dail. Vytauto Jonyno muziejus.

aplankyti mūsų dukters Dainos uošvės Vladės Sičiūnienės seserį Zosę. Grožėjomės gėlėmis apšadinta aplinka, kalbėjomės su Zosė, jos dukra Rimute, Rimutės vyru ir jų anūku. Zosė padovanojo savo vyro Rapolio Šaltenio atminimų knygą „Aš – mokytojas“. R. Šaltenis aprašo savo gyvenimą, šeimą, mokytojo darbą įvairiose sąlygose ir mini savo kolegą lituanistą poetą Adomą Jasą, kurio dukra Lilija yra JAV Lietuvos vaikų globos būrelio „Saulutė“ narė.

Nusipirkę perskaitėme šias knygas: Sauliaus Šaltenio „Kalės vaikai“, Markos Zingerio Lietuvos tragedijos laiko romaną „Grojimas dviese“, Kazio Almeno „Upė į rytus, upė į šiaurę“, Mečio Laurinkaus „Elektra“, Algimanto Liekio „Lietuvių tauta – Juodieji Lietuvos istorijos puslapiai“. Keliaudama perskaičiau „Saulutės“ narės Baniutės Kronienės paskolintas knygas – Danutės Čiurlionytės-Zubovienės „Patekėjo saulė“ ir Marijos Mašiotaitės-Urbsienės (Baniutės giminės) „Prie žibalinės lempos“.

Bus daugiau

Aplankėme giminės Utenoje.

SVEIKATA

Idealus užkandis – riešutai

Kokie riešutai geriausiai tinka užkandžiams? Atsakymas paprastas: tinka visi, tačiau rinktis reikėtų atsižvelgiant į tai, kokio poveikio pageidaujate.

Pistacijos. Iš visų riešutų turi mažiausiai kalorijų, slopina apetitą, todėl idealiai tinka norintiems sulieknėti. JAV mokslininkai atliko bandymą: bandomiesiems prieš valgį kaskart buvo duodama šiek tiek pistacijų. Paaiškėjo, kad tie, kurie prieš pietus užkasdavo šių riešutų, greičiau pasisotindavo ir suvartodavo 41 proc. mažiau kalorijų nei tie, kurie pietaudavo kaip paprastai (jei skaičiuotume bendrą paros kalorijų kiekį – užkandžiaujant pistacijomis kalorijų suvartojama 23 proc. mažiau). 100 g pistacijų turi 550 kcal, todėl net ir šiais pačiais nekaloringiausiais riešutais mėgautis reikia saikingai.

Dar vieną įdomią savybę atskleidė anglų chemikai: pasirodo, kad

orkaitėje pakepintos ir sumaltos pistacijos, kaip ir cikorijos, atstoja kavą (tačiau kepti reikia 200 laipsnių temperatūroje ne mažiau kaip 20 minučių).

Žemės riešutai. Juose gausu B grupės vitaminų, būtinų gerai nervų sistemos ir smegenų veiklai, taip pat medžiagų, gerinančių dėmesio koncentraciją ir informacijos išiminimą. Kad padėtumėte smegenims, pakanka suvalgyti 15–20 riešutų per dieną. Pirmenybę patartina teikti kepintiems ir nuluptiems riešutams (neapdoroti gali sutrikdyti virškinimą, o jų odelė – sukelti alergiją).

Migdolai. Ypač rekomenduojami visiems, norintiems sureguliuoti širdies ir kraujagyslių sistemos veiklą, sumažinti cholesterolio lygį kraujyje. Didžiosios Britanijos mokslininkai paskaičiavo, kad reguliariai suvartojant 30 g migdolų per dieną infarkto rizika sumažėja net 47 proc.

Graikiniai riešutai. Turi beveik visų mums žinomų antioksidantų – medžiagų, užkertančių kelią ankstyvam senėjimui ir raukšlių atsiradimui. Juose gausu vitaminų E ir A, reikalingų sveikai odai ir gleivinei, vitamino C, stiprinančio imunitetą ir padedančio atsinaujinti ląstelėms, cinko, svarbaus plaukams ir nagams. Pastebėtina, kad toks užkandis naudingas ne tik moterų grožiui, bet ir sveikatai: tai puiki krūties vėžio profilaktikos priemonė.

Užauginta namuose: kokius prieskonius verta auginti?

Tik įsivaizduokite: gaminate vakarienę šeimai ar draugams, o ją pagardinate savo pačių užaugintais prieskoniais, kurie visuomet švieži ir turi tikrai daugiau tiek maistinių vertybių, tiek paties skonio nei pirktiniai. Ir geriausia žinia ta, kad jums tikrai nebūtina turėti darželio šalia savo namų. Svarbiausius prieskonius galite užsiauginti tiesiog vazonėliuose, kurie papuoš virtuvės palanges.

Bazilikas

Šis nuostabaus aromato prieskonis yra tiesiog nepakeičiamas Viduržemio pajūrio kraštų virtuvės elementas. Jis puikiai tinka salotų, makaronų, padažų ar net mėsos bei žuvies gardinimui. Ar kada nors ragavote tikrų itališkų patiekalų? Be baziliko dauguma italų tiesiog neišsivaizduoja savo kasdienybės. Ir tai visai nestebina, nes bazilikas ne tik suteikia savotišką skonį bei kvapą, bet ir gerina virškinimą. O tai labai svarbu sočiai ir skaniai pavalgyti mėgstantiems italams.

Petražolės

Šį prieskonį žino kiekvienas lietuvis, juk petražolė – vienas iš vertingiausių prieskoninių augalų, tinkanti mėsos, žuvies, padažų, daržovių, grybų ir net sumuštinių gardinimui. Petražolėse gausu vitaminų ir mineralinių druskų, o apie jų gydomąsias savybes tikriausiai parašytume visą knygą. Gaila, tačiau dauguma žmonių petražolės neįvertina ir naudoja ją tik

kaip puošybos elementą.

Rozmarinas

Tai dar vienas Viduržemio pajūrio regione pamėgtas prieskonis, savo skoninėmis savybėmis sužavėjęs ir ne vieno lietuivio širdį. Juk lietuviai – skanių kepsniukų mylėtojai, o rozmarinas – vienas iš dažniausiai naudojamų mėsos prieskonų. Ypatingai rozmariną pamėgę veršienos gerbėjai. Be to, šį prieskonį galima sudžiovinti.

Kalendra

Sakoma, kad kalendrą buvo pamėgusi visa Europa, tačiau ne dėl jos ypatingo skonio, o dėl to, kad ji sugeba užmaskuoti sugedusios mėsos skleidžiamą kvapą. Kiek šioje istorijoje tiesos – nežinia, tačiau kalendrą siūlome visiems gero, kvapnaus ir skanaus maisto mėgėjams. Tik prisiminkite, kad šviežia kalendra maistą gardinti reikėtų gaminimo proceso pabaigoje, nes pakaitinta ji greitai praranda skonį.

Levanda

Kaip kvepia levandos – žinome visi, tik štai kažkodėl patiekalus levandomis gardiname gana retai. O iš tiesų levandos puikiai aromatizuoja žuvį, mėsą ir daržoves. Norite nustebinti svečius? Užšaldykite levandos ledo gabaliukuose, kuriuos naudosite gėrimams. Be to, sudžiovinta levanda skleis puikų aromatą visuose namuose.

Parengta pagal Sveikata.lt

10 būdų įveikti įtampą

Prasta nuotaika puikiai pažįstama daugeliui iš mūsų. Kiekvienas su ja kovoja savaip: vieni kerta šokoladą, kiti – užsiima rankdarbiais ar atnaušina savo fonoteką. Mokslininkai taip pat nesėdi sudėję rankas – štai kaip jie pataria kovoti su įtampa.

Žalioji arbata. Medicinos mokslų daktaro S. Pratto tyrimai rodo, kad vos vienas puodelis žaliosios arbatos gali padėti atsipalaiduoti, jaustis žvalesniems ir geresnės nuotaikos. Tai susiję su gama-amino sviesto rūgštimi – pagrindiniu neuromediatoriumi, dalyvaujančiu centrinio slopinimo procesuose. Taip pat aktyvuojami energiniai smegenų procesai. Geriau kvėpuoja audiniai, skaidoma gliukozė, suintensyvėja kraujo cirkuliacija (vadinasi, ir aprūpinimas deguonimi).

Pilno grūdo duona. Duonos gaminiai iš baltų miltų greitai suvirškinami ir išsiurbiami. Visa tai skatina cukraus lygio kraujyje šokinėjimą, todėl antinksčiai gamina daugiau įtampos hormonų. Jeigu patiriate įtampą, valgykite juodą ir pilno grūdo duoną.

Vaikščiojimas basomis. Vaikščiojimas žole arba kilimu aktyvina ant pėdų esančius taškus, kurie siunčia smegenims signalą, jog reikia dopamino – raminamuoju poveikiu pasižyminčio hormono. Mokslininkų teigimu, tokio pobūdžio kojų masažas padeda sumažinti įtampos poveikį net 33 proc.

Sportas. Stenford universiteto (California) mokslininkų teigimu, fizinis kelių minučių krūvis skatina serotonino ir noradrenalino gamybą (tai hormonai, pakeliantys nuotaiką. Jie padeda protui išlikti aiškiam, kai padėtis yra įtempta, todėl prieš pradedant nervintis ar pykti, geriau pabėgioti ar padaryti 20 prisėdimų – nauda bus dviguba).

Riešutai. Mokslininkų teigimu, mišiniai, kuriuose būna sūdytų riešutų, saulėgrąžų ir šokolado – tai puikus magnio (natūralaus trankvilizatoriaus) šaltinis. Saulėlė riešutų sumažins nerimą ir pagerins miego kokybę.

Kėlimasis laiku. Daugelis iš mūsų rytais po keletą kartų atideda žadintuvo signalą, tačiau tyrimai rodo, kad daugkartinis nubudimas neigiamai veikia galvos smegenų darbą ir yra susijęs su įtampa. Jie siūlo keltis, pavyzdžiui, valanda vėliau, bet nubusti vieną kartą.

Poilsis duše. Šeimos nariai, pykstantys už durų, yra neteisūs – mokslininkų teigimu, maudytis po dušu reikėtų ne trumpiau kaip 20 minučių. Per tą laiką suaktyvinama parasimpatinė nervų sistema, o tai padeda nusiraminti. Kortizolio lygis pakyla net dvigubai! 20 minučių trukmės maudynės ryte apsaugos jus nuo įtampos artimiausias 12 valandų.

Daugiau juoko. Kad juokas gydo, tikriausiai esate girdėję ne kartą. Jis pakelia dopamino, oksitocino ir serotonino lygį, ramina antinksčius, todėl nepalankiai susiklosčius aplinkybėms įtampos hormonų išskiriama mažiau. Juokitės į sveikatą!

Neoriginaliuose kroksuose rasta vėžį sukeliančių medžiagų

Vokietijoje atliktas tyrimas rodo, kad plastikiniai batai, liaudyje vadinami kroksais pagal pirmąjį tokio tipo batų gamintoją „Crocs“, gali sukelti vėžį. Šešiose iš dešimties tirtų plastikinių batų porų rasta pavojingų vėžį sukeliančių chemikalų. Chemikalų kiekiai dideli, jie į organizmą gali patekti per odą.

Pasak specialistų, tie, kas nešioja tokius batus, būtinai juose turi mūvėti ir kojines. Ypač didelį pavojų žmogui kelia margaspalviuose batuose esantys policikliniai aromatiniai angliavandeniliai. Jie laikomi dideliu kancerogenu. Vokietijos Federalinės aplinkos agentūros specialistai seniai reikalauja įvesti ypač žemas šių medžiagų naudojimo kvotas, bet kol kas toks draudimas neišgaliojęs.

Laboratorijoje PAK nustatyta, kad šešiuose iš dešimties kroksų, šių angliavandenilių kiekiai gerokai viršija žmogui nepavojingą ribą.

Policikliniai aromatiniai angliavandeniliai buvo rasti tik neoriginaliuose kroksuose. Tačiau originaliuose „Crocs“ firmos batuose rasti du tirpikliai, kurie, vokiečių ekspertų duomenimis, gali sukelti odos sudirginimą ir alergiją. Penkiose iš dešimties batų porų rasta tokių tirpiklių.

Septynios batų poros buvo užterštos sunkiaisiais metalais. Tiesa, jie negali išsiskverbti per odą. Bet kai vieną dieną šie batai atsidurs šiukšlinėje, į aplinką išsiskirs chromas, švinas ir kadmio.

Dėl plastikinių batų jau susirūpino ir Šveicarija. Tai populiarius vasarinius laisvalaikio apavas, kurį tėvai noriai auna vaikams.

lrytas.lt

Parengė Jurgita Noreikienė

Vasario 16-osios Akto signatarui kunigui Alfonsui Petruliui – 140

ANTANAS SEIBUTIS

Mūsų kraštietis Alfonsas Petrulis gimė 1873 metų rugpjūčio 4-ąją Vabalninko valsčiaus Kateliškių kaime. Mokėsi Šiaulių ir Panevėžio gimnazijose, Žemaičių kunigų seminarijoje Kaune.

1895–1897 m. jis klausėsi paskaitų Lvovo (Ukraina) veterinarijos institute. Po to įstojo į Vilniaus kunigų seminariją, vėliau – į Peterburgo dvasinę akademiją. Kunigu išventintas 1899 metais.

A. Petrulis atkakliai kovojo, kad bažnyčiose būtų įvestos lietuviškos pamaldos, todėl bažnytinės vyresybės buvo nemėgiamas ir dažnai kilnojamas iš parapijos į parapiją. Dirbo vikaru Bagdonavoje, Nalibokuose, Joniškyje, Maišiagaloje, Marcinkonyse. 1911–1927 metais buvo Pivašiūnų klebonas.

1908 m. A. Petrulis tapo Lietuvių mokslo ir Lietuvių katalikų blaivybės draugijų nariu. 1911 m. kartu su kunigais V. Mironu ir J. Novickiu įkūrė „Aušros“ bendrovę, iki 1915 m. leidusią Vilniaus krašto lietuviams tikintiesiems skirtą to paties pavadinimo žurnalą. 1913 m. talkino kuriant „Ryto“ švietimo draugiją, buvo Pivašiūnų skyriaus vadovas.

1917 m. rugsėjo 18–22 d. A. Petrulis dalyvavo Lietuvių konferencijoje Vilniuje, buvo išrinktas į Lietuvos Tarybą. 1918 m. vasario 16 d. pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės aktą. 1918 metų lapkričio mėnesį jis dirbo Tarybos komisijoje, rengusioje pirmąją laikinąją Lietuvos Respublikos Konstituciją.

1919 metais lenkų kareiviai A. Petrulį buvo du kartus suėmę. Po antro suėmimo jis pasitraukė į Kauną, kurį laiką dirbo Tautos pažangos partijos centro komiteto sekretoriumi. 1920 m. vėl grįžo klebonauti į Pivašiūnus.

Kun. Alfonsas Petrulis, 1917 m. rugsėjo 18–22 d. Lietuvių konferencijos dalyvis, Lietuvos Tarybą, Vasario 16 Nepriklausomybės Akto signataras. Nuotr. iš „Lietuvos albumo“. 1921 m.

Mirė Alfonsas Petrulis 1928 m. birželio 28 d., būdamas Musninkų klebonu. Apie jo mirtį tą pačią dieną pranešė „Lietuvos aidas“ (Nr. 119): „Širyti dėl širdies ligos mirė kun. Alf. Petrulis, Musninkų klebonas, buv. Valstybės Tarybos narys. Apie tai praneša giminėms ir pažįstamiems giliai nuiliūdusieji motina, broliai ir seselės”.

Palaidotas Vasario 16-osios Akto signataras Musninkų bažnyčios šventoriuje. 2011 metų sausio 15-ąją Musninkų vidurinei mokyklai buvo suteiktas gimnazijos statusas ir Nepriklausomybės Akto signataro Alfonso Petrulio vardas.

CHIRURGAI
Dr. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DANTŲ GYDYTOJAI
DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

VIDAUS LIGOS
EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

PRENUMERUOKIME IR SKAITYKIME „DRAUGĄ“!
„Draugą“ galite užsisakyti ir internetu:
www.draugas.org

AKIŲ LIGOS
ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

ADVOKATAI
Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

Apsilankykite „Draugo“ internetinėje svetainėje www.draugas.org

WPS BANK

A DEFINITE DIFFERENCE IN BANKING
★★★★★RATED 5 STARS BY BAUER FINANCIAL
AWARDED DECEMBER 2012

Jurga Jokimciute
Contact **Jurga Jokimciute** (NMLS 791901)
at **608-224-5548** or **Jurga.j@bankwps.com**
Apply online **www.bankwps.com**

Take an advantage of historically low Mortgage interest rates and WPS Bank's special Offer

Call today to see if you qualify for our special low closing costs programs. Refinance your home for only **\$250.00** or Purchase for only **\$500.00** in closing costs!

Loan of \$165,000, rate of 4.50%, payment is \$836.03, Annual percentage rate of 4.557%, amortized over 30 years. Rates are subject to change without notice. Payment does not include private mortgage insurance, property taxes or hazard insurance. Maximum loan amount of \$417,000. Subject to credit approval and acceptable credit score. Offer subject to flood certification, title, value verification. Home owners insurance is required.

ĮVAIRŪS

■ Vyras ieško senelių priežiūros darbo su gyvenimu. Gali pakeisti. Legalūs dokumentai. **Tel. 630-670-0813**

■ Nemokamai padedu prižiūrėti pagyvenusius žmones nuo vienos valandos iki penkių valandų. **Tel. 773-387-7232.**

■ Moteris ieško vyresnių žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Patirtis ir anglų kalba, geros rekomendacijos. **Tel. 773-329-9918**

■ Vyras, turintis daugiametę slaugymo patirtį, ieško darbo su gyvenimu. **Tel. 773-691-3796**

■ Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Galimi ilgesni pakeitimai. Patirtis, legalūs dokumentai, buitinė anglų kalba. **Tel. 630-452-6559.**

■ Moteris, turinti žalią kortą, Lietuvoje 20 metų dirbusi medicinos sesele, vairuojanti automobilį, kalbanti lietuviškai ir rusiškai, gali prižiūrėti pagyvenusius žmones, ligonius ar vaikus. **Tel. 630-873-0756.**

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą **1-708-599-9680**

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
Lithuania, Latvia, Estonia

Siuntinių priėmimo vietos:
Atlantic Express Chicago, 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
Lithuanian Plaza, 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
Kunigaikščių Užėiga, 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
Bočių Menė, 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)
Rūta, 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
Always With Flowers, 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
Eurus Deli, 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
Kalyna, 338 S. Rohlwing Rd., Palatine, IL 60067 Tel: 847-776-7766
Balalaika Mundelein, 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660
Wonders of Nature, 726 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000
Back to Nature, 303 E. Dundee Rd., Wheeling, IL 60090 Tel: 847-520-7777

Asmeninių siuntų tel.: **708-907-3000**

Siuntinių paėmimas iš namų: **630-774-2136**

Centrinio ofiso adresas.:
8801 S. 78th Ave, Bridgeview, IL 60455

Ruošia Nijolė Nausėdienė • El. paštas: nausediene@hotmail.com

MŪSŲ STALUI

Architektas savo klaidas slepia gražindamas pastato fasadą, o virėjas – tobulindamas padažą – prancūzų patarlė.

Padažas – kaip moters suknelė

Beveik visas salotas ar karštąjį patiekalą mes valgome su koku nors padažu ar užpilu – kad ir paprasčiausiu majonezu – retai susimąstydami, jog naudojame vieną iš daugybės padažų, sukurtų per ilgą kulinarijos istoriją.

Dabar parduotuvėse gausu įvairiausių paruoštų padažų, padedančių sukurti savitą patiekalų skonį, tačiau daugelis šeiminių neatsisako šviežių, išskirtinio skonio, namuose pagamintų padažų. Šeiminkės rankų šiluma ir fantazija daro stebuklus, paversdama, regis, visiems žinomus patiekalus nepakartojamais. Savus originalius padažus ruošia ir prabangių restoranų virėjai – tai tiesiog garbės reikalas. Neatsitiktinai garsiausių viešbučių ir restoranų virtuvėse ant ras žmogus po vyriausiojo virėjo yra vyriausias padažų gamintojas. Jo užduotis – kiekvienam patiekalui pritaikyti patį geriausią padažą ir tinkamai jį pagaminti.

Padažų pradininkai ir madų kūrėjai, prancūzų virtuvės atstovai, visada tvirtina, kad padažas gali paslėpti bet kokią kulinaro klaidą. Svarbu tik tinkamai jį pasirinkti ir pagaminti. Kartais padažas lyginamas su moters suknele: jei ji gerai parinkta, sukirpta ir pasiūta, gali ne tik papuošti, bet ir paslėpti moters trūkumus. Ir nors yra per šimtmečius susiformavusios padažų ir patiekalų derinimo taisyklės, čia visuomet lieka vietos kulinarių fantazijai ir bandymams. Be to, keičiasi ir mados, ir skonis, ir požiūris į maistą.

Padažų ištakos – rytietiškoje virtuvėje

Šiuolaikinę pasaulio virtuvę neįsivaizduojama be įvairiausių padažų, su kuriais yra patiekama mėsa, žuvis, jūros gėrybės, makaronai, ryžiai, salotos ir t. t. Tačiau padažų, kaip beje, ir daugelio kitų maisto produktų, ištakos slypi Rytuose. Štai Kinijoje atsiradę padažai tiesiog nesuskaičiuojami. Tai lemia nacionalinės maisto gaminių tradicijos, gyvuojančios jau daugelį šimtmečių. Gaminant maistą produktai apdorojami tik minimaliai, todėl dažniausiai patiekalo skonis kuriamas būtent padažais. Todėl Kinija gali didžiuotis ilgą ir spalvingą padažų istoriją, prasidedančią gilioje senovėje. Pavyzdžiui, sojos padažą kinai pradėjo gaminti net prieš 5 tūkstančius metų.

Daugelio kiniškų padažų pagrindas iki šių dienų yra imbieras. Jis Kinijoje naudojamas tik pasiekęs didžiausią – pusės metų – brandą. Būtent toks imbieras neturi deginančio aitrumo ir yra pikantiškai švelnaus skonio. Kinijoje imbierą vadina „skonio šaknimi“ ir ruošdami jį mirko sojų padaže, ryžių acte arba vyne, austrių esencijoje, sezamų arba žemės

riešutų aliejuje. Daugeliui europiečių tai gali pasirodyti per daug sudėtingas ir per daug laiko atimantis darbas, todėl mes, deja, dažniau linkę tenkintis pirktiniais, vadinamaisiais kiniškais, padažais. Tačiau rytietiškos virtuvės žavesį galima pajusti tik tuomet, kai visos patiekalo sudedamosios dalys (ypač padažas) yra pagamintos savo mis rankomis.

Nuo babilonietiško padažo iki padažų pramonės

Senoji padažų gaminių istorija neaplenkė ir kitų kraštų. Štai Babilono gyventojai dar prieš 2 tūkstančius metų gamindavo padažus iš aliejaus ir acto, o Cezario laikais naudoti padažai tapo kai kurių dabar garsių padažų (pavyzdžiui, Worcestershire) protėviais. Skaniam maistui neabejingi egiptiečiai irgi visada garsėjo savo kulinarijiniais atradimais: jie mėgo ir gamindavo padažus iš aliejaus, acto ir rytietiško prieskonių.

Naujaisiais laikais vienu iš mėgstamiausių Europos monarchų patiekalų tapo įvairios salotos. Žinoma, joms paskaninti būtini buvo ir padažai. Taigi ant Anglijos karaliaus Henriko IV (1399–1413) stalo dažniausiai patiekdavo salotas su žalių prieskonių padažu, šimtmečiu vėliau Škotijos karalienė Marija (1442–1567) mieliau rinkdavosi žalumynų salotas su garstyčių padažu bei kietai virtais kiaušiniiais. Na, o majonezo prancūzų didikai pirmą kartą paragavo daugiau kaip prieš 200 metų. Europos karalių virėjų patirtimi XX amžiuje pasinaudojo amerikiečiai. Naudodami pagrindinius salotų padažų komponentus (aliejų, actą arba citrinų sultis, prieskonius) jie sukūrė gausybę naujų derinių. Tačiau dar ilgą laiką kiekvienas virėjas gamino tos pačios rūšies padažą savaip, todėl jų skonis gerokai skyrėsi. Na, o tuomet, kai restoranai į buteliukus ėmė pilstyti ir pardavinėti to paties skonio produktą, pamažu ėmė vystytis padažų pramonė.

Ketčupo metamorfozės

Tarp visų paruoštų prekyboje esančių padažų turbūt nėra pasiekiamesnio ir populiaresnio padažo kaip *ketčupas*. Žinoma, vargu ar jo rasite prabangesniuose restoranuose, tačiau „greito maisto“ įstaigose ir daugelio iš mūsų šaldytuvuose, ko gero, jo rastumėte net kelių rūšių.

Šiandien *ketčupą* mes dažniausiai siejame su Amerika ir amerikietišku gyvenimo būdu. Tačiau *ketčupo* gimtinė iš tiesų yra Kinija, o aromatin-gasis marinatas, vardu „ke-tsiap“, turi tūkstantmetinę istoriją. „Ke-tsiap“ kiniškai reiškia „padažas“ ir iki 1690 metų jis nebuvo palikęs Kinijos teritorijos. Tuo metu niekas nenaudojo pomidorų padažams, o *ketčupas* buvo iš ančovių, riešutų, grybų ar pupelių pagamintas padažas prie žuvų patiekalų. Iš Azijos į Angliją „ke-tsiap“ iškeliavo XVII amžiuje veikiausiai su jūrininkais, plaukusiais iš Indonezijos. Nuo tų laikų iki dabartinio *ketčupo* šis padažas išgyveno pokyčių pilną gyvenimą ir dabar yra visiškai

kitoks nei buvo savo protėvynėje Kinijoje.

Kulinarijos žinovai tvirtina, kad „ke-tsiap“ virsdamas *ketčupu* prarado savo subtilų ir neįprastą skonį, skirtą tikriems *gourmet*. Tačiau jis įgijo nepaprastą universalumą: juk dabar su *ketčupu* valgome įvairiausius makaronų, mėsos, grybų patiekalus. Taigi XIX amžiuje, kai europiečiai įvertino iš Amerikos kolonijų atvežtus pomidorus ir sugalvojo tyres įdėti į padažą, pastarasis pradėjo naują gyvenimą.

Na, o amerikiečiai, kuriems neretai skiriami *ketčupų* sumanytojų laurai, pasinaudojo jau klasikiniu *ketčupu* ir dabar turi tikrai amerikietišką padažą – „Tabasco“. Į *ketčupą* jie pridėjo ypatingos rūšies aitriųjų paprikų, todėl savo deginančiai aštriu skoniu „Tabasco“ gali drąsiai varžytis su daugeliu aštriu rytietišku padažu.

Bendros pastabos

Kiaulieną, kaip kiekvieną kitą maistą, galima labai įvairiai gardinti ir kvėpinti. Vienas iš tokių pagardų yra padažai. Jų sugalvojama daugybė karštų, šaltų, saldžiarūgščių ir labai rūgščių, sūrių, salsvų, švelnių, aitro-kų ir labai „kandžių“. Daugelis ruošiami iš kokio nors nuoviro ar sultinio, nors nebūtinai. Kai kurie padažai taisomi sviestu, grietine, kiaušiniiais ir kitais greitai gendančiais priedais. Tokių padažų ilgai laikyti negalima – privalu juos arba tučtuojau suvartoti, arba užšaldyti.

Šalavijų padažas

Norint pagaminti 2 puodelius padažo, reikia nulupti ir sukapti 2 svogūnus. Pakepinti su nesūdytu sviestu, kol gražiai pagels. Įdėti vieną šaukštelį sutrintų šalavijų, vieną mažą ryšelį prieskoninių žaliųjų, supilti 3/4 puodelio sauso baltojo vyno. Užvirinti ir 10 minučių pavirinti ant labai silpnos ugnies, kad nugaruotų. Supilti apie 2 puodelius veršienos sultinio, vieną šaukštą pomidorų tyrės ir dar 15 minučių pavirinti ant labai silpnos ugnies. Kartkartėmis nugraibyti riebalus. Kitoje keptuvėje pakaitinti šaukštą sviesto, miltų apie pusę šaukšto suberti ir nuolat maišant pakepinti apie 2 minutes. Smarkiai plakant supilti į lėtai virduliuojantį padažą. Nukaitus supilti į puodelį, su-

dėti du nuluptus ir smulkiai sukaptus pomidorus be sėklų, 1 šaukštą smulkiai sukaptų petražolių, 5 smulkiai sukaptus šalavijų lapelius, įberti pagal skonį druskos, pipirų ir labai karštą patiekti su kiauliena.

Kandus padažas

Prancūzai valgį su aitrumynais vadina dūriu, badžiu, kandžiu – *pi-quante* (*piquer* – durti, smeigti, badyti, gelti; *pique* – ietis). Kiauliena – maloni, salsva mėsa, bet kartais prie jos netgi labai tinka visokie „geliantys“ priedai. Norint pagaminti pusę litro (du puodelius) padažo, reikia nulupti ir smulkiai sukapti 4 didelius svogūnėlius (šalotus), suberti puodelin sykiu su puse šaukštelio kų tik sutrintų juodųjų pipirų grūdelių, įdėti vieną mažą ryšelį prieskoninių žaliųjų, supilti pusę puodelio vynuogių acto, ¾ puodelio sauso baltojo vyno. Užvirinti ir 10 minučių pavirti ant labai silpnos ugnies, kad nugaruotų. Supilti apie du puodelius veršienos sultinio, 1 šaukštą pomidorų tyrės ir dar 15 minučių pavirinti ant silpnos ugnies. Keptuvėje pakaitinti šaukštą sviesto, suberti pusę šaukšto miltų ir nuolat maišant pakaitinti 2 minutes. Smarkiai plakant supilti į lėtai virduliuojantį padažą. Nukaitus supilti į kitą puodelį, sudėti 10 smulkiai sukaptų raugintų agurkėlių, gabalėlį sviesto, šaukštą smulkiai sukaptų petražolių, įberti pagal skonį druskos, aitrių pipirų ir labai karštą patiekti su kepta kiauliena.

Obuolių (robero) padažas

Norint pagaminti 300 ml (vienas puodelis 250 ml) padažo, nulupti ir smulkiai sukapti 1 svogūną ir 3 saldžiarūgščius, itin sultingus obuolius. Suberti keptuvėn ir uždengus apie pusvalandį kepinti ant nesūdyto sviesto, kol gražiai pagels. Supilti 300 ml veršienos sultinio, 1 šaukštą medaus, šaukštą citrinų sulčių, druskos, pipirų, 4 žiupsnius malto cinamono ir dar 20 minučių pavirinti ant labai silpnos ugnies. Tuomet sumalti, įdėti dar gabalėlį sviesto. Jei masė per tiršta pripilti veršienos sultinio, pakaitinti ir patiekti labai karštą su kepta kiauliena.

Paruošta pagal įvairius šaltinius

Zenono Rekašiaus fondas

Lietuvių Fonde įsteigtas naujas „Zenono Rekašiaus fondas“. Šis fon-
das rems Vytauto Didžiojo univer-
siteto studentus studijuojančius
žurnalistiką. Gerb. Aldona Reka-
šienė įamžino savo a. a. vyrą Ze-
noną Rekašių, įsteigdama jo vardo
stipendijų fondą. A. a. Zenonas Re-
kašius buvo garsus išeivijos žurna-
listas, liberalios minties mėnraščio
„Akiračiai“ įkūrėjas ir redaktorius,
aktyvus „Santaros-Šviesos“ veikė-

jas, Lietuvos puoselėtojas ir patriotas. Kaip mokslininkas ir profe-
sionalas yra paskelbęs daugiau nei 50 straipsnių iš automatinio val-
dymo, stabilumo teorijos ir dinaminių sistemų identifikacijos, pri-
klausė elektros ir elektronikos inžinierių institutui, Northwestern
universitete dirbo elektronikos ir informatikos profesoriumi. Lie-
tuvių Fondo vardu nuoširdžiai dėkojame Lietuvių Fondo narei Al-
donai Rekašienei už pasitikėjimą Lietuvių Fondu. A. a. Zenono Re-
kašiaus vardu skirtos aukos rems žurnalistikos studentus.

Lietuvos pirmininkavimas ES Tarybai:

faktai, kuriuos būtina žinoti

Atkelta iš 7 psl.

Kultūrinė programa užsienyje.
Penkiuose žemynuose įsikūrusiose
Lietuvos diplomatinėse atstovybėse
2013 m. antrąjį pusmetį vyks Lietuvos
kultūros ir meno pristatymas, su fo-
tografija, kinu, architektūros ir gam-
tos paminklais supažindins specialiai
pirmininkavimui sukurtos Lietuvą
pristatančios parodos. Europoje ir pa-
saulyje įvyks daugiau nei pusantro
šimto kultūrinių renginių – 68 kon-
certai, 42 parodos, 4 spektakliai bei 17
kino peržiūrų.

Istorijos knyga. Profesoriaus ir
ambasadoriaus Alfonso Eidinto, pro-
fesorių Alfredo Bumblausko ir Anta-
no Kulakausko bei istorijos mokslų
daktaro Mindaugo Tamošaičio para-
šyta knyga „Lietuvos istorija“ išleista
6 užsienio kalbomis: anglų, vokiečių,
prancūzų, lenkų, rusų, ispanų. Knyga
bus dovanojama užsienio diploma-
tams, politikams, valstybių tarnauto-
jams, o visi besidomintys istorija ją
nemokamai gali parsisiųsti internete.

Dovanos. Ministrams ir kitiems
aukščiausio rango pareigūnams bus
dovanojami Lietuvos grafikos meno
kūrėjų darbai arba Lietuvos banko iš-
leistos proginės sidabrinės 50 litų no-
minalo monetos. Žemesnio rango de-
legacijų nariai dovanų krepšelyje ras
tris nedideles, tačiau praktiškas do-
vanas: atšvaitą, universalų mobilaus
telefono įkroviklį ir mažytę juodųjų
slyvų sūrio dėžutę (šiltuoju metų
laiku) arba mežtas kumštines piršti-
nes (vėlyvą rudenį ir žiemą). Visiems
svečiams ir žurnalistams bus tei-
kiami kanceliarinių priemonių rin-
kiniai – bloknotai ir rašikliai. Lie-
tuva, kaip ir visos pirmininkaujan-

čios šalys, svarbiausiems pirminin-
kavimo asmenims taip pat dovanos
tradicinę protokolinę pirminin-
kavimo dovaną – kaklaraištį vyrams,
šalikėlį moterims.

Socialiniai tinklai. Žinia apie ES
Tarybai pirmininkaujančią Lietuvą
artimiausią pusmetį plačiai sklis ir
internete. Naujausios žinios, aktuali
informacija apie pirmininkavimo
renginius, nuotraukos, vaizdo siuže-
tai – ne tik oficialioje interneto sve-
tainėje eu2013.lt, bet ir oficialiose pir-
mininkavimo paskyrose socialiniuo-
se tinkluose „Twitter“ bei „Face-
book“. „Twitter“ paskyra
„@EU2013LT“ (dar vadinama „Vil-
niaus paskyra“) bus naudojama pra-
nešti su pirmininkavimu susijusias
žinias iš Lietuvos, transliuoti naujie-
nas iš oficialių renginių ir taip visada
informuoti apie naujausius su Lietu-
vos pirmininkavimu susijusius įvy-
kius iš sostinės Vilniaus.

Tuo tarpu „@EU2013LTpress“
paskyra (dar žinoma kaip „Briuselio
paskyra“) bus naudojama skleisti
naujausią informaciją daugiausia iš
Briuselio. Abi paskyros dalinsis nau-
jienomis anglų kalba.

Lietuvos pirmininkavimo metu,
pirmininkavimu ir apskritai Europos
Sąjungos aktualijomis norint sudo-
minti ir įtraukti platesnę Lietuvos au-
ditoriją, bus naudojamas ir Lietuvoje
populiarus „Facebook“ socialinis ka-
nalas, kuriame visa informacija ir
naujienos bus skelbiamos lietuvių
kalba. Be to, „Facebook“ kanalu bus
skelbiamos ir mažiau formalios nau-
jienos, rengiami su pirmininkavimu
susiję konkursai, dalinamasi nuo-
traukų galerijomis ir daug daugiau.

A † A
STASIUI KLIMUI

po sunkios ligos iškeliavus Amžinybėn, gilią užuo-
jautą reiškiame seseriai DALIAI POVILAITIENEI,
giminėms ir artimiesiems bei kartu liūdime.

*Praurimė ir Leonidas Ragas
Jūra ir Aleksandras Švedas
Jūratė ir Pranas Jurkus*

www.draugofondas.org

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti
mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį.

Prisiminkite Draugo fondą savo testamente.
Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“
laikraščio gyvavimą daugelį metų!

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

„DRAUGO“ PRENUMERATOS VAJUS

Naujiems prenumeratoriams taikoma 20 proc. nuolaida –
metinė laikraščio prenumerata kainuoja tik 120 dol.

Užsakykite „Draugą“ sau ir tiems, kurie jo dar neskaito.
Nudžiuginkite jaunas šeimas, gimines, pažįstamus švenčių,
gimtadienių ar kitomis progomis, padovanodami jiems laikraštį.

Čekius rašykite „Draugas“ ir siųskite adresu:
4545 W. 63rd St. Chicago, IL 60629.
„Draugą“ užsisakyti saugiai ir greitai galite ir internete –
www.draugas.org („PayPal“ dešinėje pusėje „Sumokėti“)

Vytenis Lietuvninkas, gyvenantis **Chicago, IL**, pratęsė metinę
„Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už
paramą.

Anelė Baliunas, gyvenanti **Cleveland, OH**, atsidėkodama už kalen-
dorių atsiuntė 50 dol. Labai Jums ačiū už paramą.

Aldona Cinga, gyvenanti **Los Angeles, CA**, atsiuntė 57 dol.
„Draugui“ paremti. Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

Dr. Grace B. Austin, gyvenanti **Short Hills, NJ**, atsiuntė 60 dol.
„Draugo“ leidybos išlaidoms sumažinti. Nuoširdi padėka už paramą.

Dr. Nijolė Bražėnas, gyvenanti **Sparkill, NY**, kartu su metine
„Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame
už paramą.

PRENUMERUOKIME IR SKAITYKIME
„DRAUGĄ“!
„Draugą“ atminkime savo testamente.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **Rugpjūčio 3 d., šeštadienį, 12 val.** p. p. Čikagos šauliai rengia pikniką, kurio metu surinktos lėšos bus skirtos Jaunimo centro kiemelyje esančiam ašvės Kovų paminklui restauruoti. Piknikas vyks Tempier Lake Woods, Cook County Forest Preserve (131st ir Will Cook Rd.). Daugiau informacijos suteiks Linas Marganavičius: 773-875-4532 arba Julius Butkus: 773-899-1067.

■ **Brighton Park Švč. Mergelės Marijos** Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL), šį sekmadienį, rugpjūčio 4 d. 10 val. r., šv. Mišias atnašaus kun. Gediminas Keršys. Mūsų svečias vargonininkas bus muz. Manigirdas Motekaitis. Maloniai kviečiame visus dalyvauti. Taip pat primename, kad kiekvieną ketvirtadienį, 8 val. r., šv. Mišios yra laikomos lietuvių kalba. Po šv. Mišių klausomos išpažintys.

■ **Amerikos Lietuvių Romos Katalikių** Moterų sąjungos (ALRK) # 3 kuopos susirinkimas vyks rugpjūčio 11 d., sekmadienį, Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos salėje, po 11 val. r. šv. Mišių. Prašome visas nares dalyvauti. Maloniai kviečiame ir kitas moteris tapti naujomis narėmis.

■ **Rugpjūčio 24 d., šeštadienį, 12 val.** p. p. JAV LB Waukegan-Lake County apylinkė visus maloniai kviečia į Vasaros palydų šventę, Van Patten Woods, Shelter D., prie Route 173 kelio, į rytus nuo Route 41 kelio, Wadsworth, Illinois. Tel. pasiteirauti: 847-405-0794.

■ **Jaunimo centro moterų klubas** pradeda naują sezoną ir rugsėjo 22 d., sekmadienį, po šv. Mišių Jėzuitų koplyčioje, Jaunimo centro kavinėje visus vaišins skaniausiais Čikagoje mieliniais blynais. Savo apsilankymu paremsite

lietuvišką kampelį – Jaunimo centrą.

■ **Rugsėjo 29 d., sekmadienį: 12:30** val. p. p. Lietuvių dailės muziejuje PLC, Lemont – M. J. Šileikio ir Teofilio Petraičio parodos-konkurso „Toli nuo tėvynės“ atidarymas. Darbus pateikti galima iki rugsėjo 22 d. Tel. pasiteirauti: 630-257-2034.

■ **Lapkričio 3 d., sekmadienį – Čikagos** lietuvių moterų klubo 90 metų jubiliejinis pokylis. Jis vyks Palos Country Club (135th & SW Hwy., Orland Park, IL). Pradžią – 1 val. p. p.

■ **2013 m. lapkričio 9 d. Pasaulio lietuvių** centre, (14911 127 th St. Lemont, IL) vyks Lietuvių Fondo metinis pokylis. Meninę programą atliks pianistas Rudolfas Budginas. Pokylio metu taip pat vyks meno darbų paroda-aukcionas. Kokteiliai 5:30 val. p. p., koncertas 6:30 val.v., šventinė vakarienė 7:30 val.v. Bilietus galite įsigyti atskirai tik į koncertą arba į koncertą ir šventinę vakarienę. Dėl bilietų kreipkitės į Lietuvių Fondo raštinę: tel. 630-257-1616; admin@lithfund.org.

■ **Lapkričio 10 d., sekmadienį, 12:30** val. p. p., Čikagos Lietuvių Tautodailės galerijoje, Dailės muziejuje, PLC, bus pristatomas Stasės Tallat-Kelpšienės mezginių ir pirštinių rinkinys.

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **Rugpjūčio 18–25 dienomis Neringoje** vyks stovykla „Meno8Dienos“. Daugiau informacijos ir registracijos anketas rasite Neringos svetainėje: www.neringa.org, o iškilus klausimams, prašome kreiptis į Danguolę Kuolienę el. paštu: danguole@kuolas.com arba tel. 781-383-6081

Mieli „Draugo“ bičiuliai – skaitytojai ir rėmėjai!

Spalio 27 d., sekmadienį, 1 val. p. p.

„Draugas“ kviečia visus į metinį renginį – pietus Willowbrook pokylių salėje. Stalus užsisakyti ir atskirus bilietus įsigyti galima „Draugo“ administracijoje. Labai ragintume organizacijas, apie kurių veiklą „Draugas“ nuolat rašo, paremti laikraštį, užsisakant bent 10 bilietų, t. y. sudarant visą stalą.

TEIKTI KONSULINIŲ PASLAUGŲ Į MEKSIKĄ VYKSTA LIETUVOS KONSULINIS PAREIGŪNAS

Siekdama gerinti konsulinių funkcijų teikimo Lietuvos piliečiams kokybę, š.m. rugpjūčio 20-21 dienomis LR užsienio reikalų ministerija ir Lietuvos ambasada Washington, bendradarbiaujant su Lietuvos garbės konsulatu Meksikoje, rengia išvažiuojamąją konsulinio pareigūno misiją į Meksiką.

Mexico mieste dirbsiantis konsulinis pareigūnas priims Lietuvos piliečių prašymus dėl pasų keitimo/išdavimo, civilinės būklės aktų įtraukimo į apskaitą, gyvenamosios vietos deklaravimo, asmens grįžimo pažymėjimų išdavimo, taip pat konsulinės registracijos prašymus. Lietuvių kilmės asmenys turės galimybę pateikti prašymus dėl Lietuvos pilietybės. Konsulinės misijos metu konsulinis pareigūnas taip pat aptars praktinius konsulinio bendradarbiavimo klausimus su šioje šalyje paskirtu LR garbės konsulu, Ronen Waisser.

Asmenys, pageidaujantys gauti konsulines paslaugas, kviečiami iš anksto registruotis LR Garbės konsulate Meksikoje el. paštu consul@consuladolituaniamex.org arba telefonu +52 55 5596-2945.

Konsulinės paslaugos Meksikoje gyvenantiems LR piliečiams ir lietuvių kilmės asmenims bus teikiamos Mexico mieste (adresas: LR Garbės konsulas Meksikoje, Avenida Veracruz 62-301, Colonia Roma Norte, México, 06700, Distrito Federal).

Paskutinė konsulinė misija Meksikoje buvo rengta 2012 m. lapkričio mėnesį.

Rugpjūčio 18 d., sekmadienį, Indiana Dunes paplūdimyje vyks „Smėlio skulptūrų konkursas“

Adresas – 1600 N 25 East, Chesterton, IN, 46304 (26B išvažiavimas iš 94 greitkelio, sukti į IN 49 link Indiana Dunes N 25E – atsiremsite tiesiai į kopas).

Kviečiame dalyvauti visus – didelius ir mažus. Atvykite su šeimomis, bus tikrai linksma. Skulptūroms temą pasirinkite patys. Nugalėtojų laukia puikūs apdovanojimai. Pradžią 11 val. ryto, pabaigą 4–5 val. p. p. Konkursas skiriamas legendinio Dariaus ir Girėno skrydžio per Atlantą 80-tosioms metinėms paminėti. Konkursą ruošia JAV Lietuvių Bendruomenės Vidurio Vakarų apygarda. Tel. pasiteirauti: 630-673-3384, 630-240-3343.

SKELBIMAI

Namams pirkti paskolos
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuomčiais.
Kreipkitės į
Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100

Skelbimų skyriaus tel. 1-773-585-9500

Kviečiame į naujai pastatytą, įspūdingą katalikišką dvasinį ir kultūrinį centrą Čikagos priemiestyje Darien Center, 7800 Cass Avenue, Darien, IL

kuriame vyks susitikimas su ypatingu svečiu – kunigu Farrell Pernal. Kunigas Farrell iš Wyoming jau 20 metų uoliai tarnauja Lietuvos katalikams, ypač jaunimui.

Susitikimas vyks penktadienį, rugpjūčio 2 d., 7:30 val. v.
Dėl smulkesnės informacijos kreipkitės į Rimą Sidrienę:
708-819-0051.